

EGYETÉRTÉS

49. évfolyam

Budapest, 1913 SZOMBAT augusztus 2.

182-ik szám

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő:
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő:
EÖTVÖS KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, VACZI-KÖRUT 19. SZÁM

A pártiszervezés

Budapest, augusztus 1.

A függetlenségi párt szervező bizottsága, amelynek tagjai gróf Károlyi Mihály elnökön kívül Tóth János, Bakonyi Samu, Zlinszky István és Beck Lajos, közzétette akció-programját. Ez a program, amely a pártiszervezés főbb módzatait tartalmazza, kétségtelenül cél tudatos és helyes. A városról-városra, községről-községre, kerületről-kerületre terjeszteni a szervezést s aztán a kis szervezeteket egy központba tömöríteni; amily nagy munka, épp annyira okos és hasznalhajtó gondolat. Hiszen a függetlenségi pártnak mindig az volt a legnagyobb hibája, hogy szervezetlenül ment bele az országos küzdelmekbe és csak a néplelek fanatikus ragaszkodásának a 48-as eszmékhez kösönheti a párt, hogy például a gyalázatos Khuen-választások idején, 1910-ben teljesen meg nem semmisült. De viszont kétségtelen, ha a függetlenségi pártot akkor a belső viszály meg nem bontotta s egy országos szervezet a rendelkezésére állott volna, akkor a munkapárt most nem számlálna harmadfélszáz tagot.

Az erőszak politikája, a józan belátás, de főleg Károlyi vezéri bölcsesége a függetlenségi egyenlenségét megszüntette. Ma egységes a függetlenségi tábor és ugyancsak Károlyi akaratából hozzá kezd a vidéki szervezetek kiépítéséhez is. Másfélszázévtől több idő múltán jár le a magyar országgyűlés legfeketébb ciklusa s akkorra az ellenzék-

nek oly szervezettséggel kell az urnák elé vonulnia, hogy ezen a szilárd falanxon megtörjék az arany és a vas, a pénz és szurony hatalma. De természetesen a siker eléréséhez nem elég a szervezkedés elvének kimondása. Dolgozni is kell, még pedig igen sokat. Ha az ügyesen kiczirkalmazott akció-programm csak írott malaszt marad, akkor megint nagyon könnyen megtarthatja a sószülte többség eddigi bitorolt pozícióját. Károlyi kitünő, alapvető tervének életet kell adni, a megalkotott szervezetnek valóságos tényezővé kell válnia, amelylyel a kormánynak minden törvénytelen eszköze mellett is komolyan kelljen számolnia.

Ez a kommentárunk látszat szerint némi bizalmatlanságot rejt magában. Ugy vagyunk ezzel a kérdéssel, mint a költő mondja: „Die Botschaft hör' ich wohl, allein mir fehlt der Glaube.“ Nem azért bizalmatlankodunk, mintha nem hinnénk a központi szervező bizottság őszinte szándékaiban, sem pedig azért, mintha a nemzétben kételkednénk. Nagyon jól tudjuk, hogy abban meg van a teljes jóindulat és odaadás, éppen úgy, mint az utóbbiban a függetlenségi eszme rajongó szeretete. Amiben nem bizunk, az a kivitel gyors, pontos és lelkiismeretes végrehajtása, ami pedig egy ilyen technikai kérdésnél nemcsak a legfontosabb, hanem az egyedüli döntő momentum. Hiába keressük ugyanis gróf Károlyinak a párját, akár a direktóriumában, akár a szervező bizottságban, sőt talán az egész száz tagu pártban is.

Ő benne megvan a nagy, mindent átfogó agitatorius tehetség és a lankadást nem ismerő szervező képesség, de már a többiek a nyomába sem lépnek s ezt az akciót is igen felületesen, uriasan vélik elintézhetőnek.

Szó sincs róla, tudjuk, hogy nálunk a rosszul dotált képviselőség nem lehet minden egyéb mellékfoglalkozást elvető élethivatás. A tisztelt honatyáknak ezer nyi magánügyük s személyes apró dolguk vannak, úgy, hogy a politikának nem szentelhetik egész drága idejüket. Különösen feszélyezné őket a folytonos serény, pihenéstelen munkát igénylő szervezkedési akció, amelyben még ezenfelül napról-napra nem is szerepelhetne dicső nevük a lapokban. Ilyen körülmények között igazán nem elégedhetünk meg azzal a naiv vigasztalással: „Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas“, — ha hiányzik az erő, mégis dicséretes az akarat. Mert a mi szomorú kör-szakunkban az akarat még fél tettek sem számíthat. — ez semmi, nekünk egész tettek kellene. Ismételjük, a szervezkedés technikai munka, amelyet kiváló precizitással kell végrehajtani, ehhez tehát nem nagy urak, hanem megbízható adminisztratív munkások kellene. Károlyi végre is csak egy ember, tehát melléje a kisegítők egész csapatát kell állítani, amely az országos szervezést szakszerűen és bürokratikus fogantatba vegye. Akkor azután az akciónak meg is lesz a kívánt eredménye. De csakis így!

Reméljük, hogy Károlyi, a judicziu-

A hajnal

Írta: Radó István

(Utánnomás tilos)

A vonat sivatás, fütty nélkül simán indult ki a pályaudvar füstös, homályos mélyéből. Azt a sötét, szomorú ködréteget, amely a magas üvegboltozat alatt nyomasztóan, kínosan nehezedett az emberek mellére, szabadabb, szellős levegő váltotta fel. Még kinyult egy-egy kéz az ablakokon, még lobogott fehérszárnyú pillangóként a vonat barna testén néhány kendő, azután zökkenet egyet-kettőt a vonat, váltókon ment át, kanyarodott egy élelet, az emberek igyekeztek magukat megtámogatni és a pályaudvar a sok ottmaradt emberrel egyszerre eltűnt.

Lassan-lassan elhelyezkedett mindenki. Autofátyolos nők, öregedő asszonyok, szivarozó urak, telve volt a vonat. Az egyik ablaknál még politikáról vitatkoztak, a másik ablaknál boldogan nézett egymás szemébe fiatal férj és feleség és a vonat zakatolt, robogott, robogott az aczélsíneken tovább idegen ország felé.

Az egyik fülke le volt függönyözve. A kalauz, valahányszor elment a fülke előtt, jól eső melegséggel simogatta végig szemével a kopott sárgás függönyöket. Tíz korona. A békéltetőket fölényesen „Bérelt szakasz“ szóval intette le és benn a fülkében békésen, csönval utazhatott új élet felé egy borotvált arcú, nyugodtszemű fiatal ember.

Mintha minden fény, minden élet kihalt volna az arcából, a szeméből. Mozdulatlanul nézte az előtte elvonuló tarkálló, változó és mégis olyan nagyon, olyan szomorúan unalmas képet. Zöld és sárga színek és untatóan kék égbolt, mi ez, ez az új élet, ez az, ami felé mennie kell, hiszen ez itthon is ugyanaz, hiszen ez itthon is épp ilyen szomorú.

Új élet? Hát lehet az élet új? Hol lehet az élet új? Hisz az öröktől fova van és lesz élet. Ezek a zöld mezők örökké zöldek, az ég örökké kék, a telegráf-póznák örökké vonulnak szakadatlan sorban és a vonat örökké zakatol, dobog.

A vonat? Igen... igen, most utazik. Persze viszi magával a mozdony. Érzéketlenül pöfögve, sísteregve viszi magával. Milyen jó volna leugrani. De nem lehet. Miért? Hiszen a mozdony is kifáradhat, elcsendesedik és akkor le lehetne szállni, kényelmesen, egyszerűen, azután megindulni el a sinektől, el az élettől, be a sűrűbe, az erdőbe, az életbe. Milyen jó lenne? Nem lehet, nem lehet, nem lehet. A vagon kerekai zökkennek, zörögnek és ők is azt mondják: nem lehet, nem lehet, nem lehet. A telegráf-póznák is integetnek: nem lehet, nem lehet. Pedig a mozdony szeretne rajta segíteni, de ott van valaki, ellenség, az tüzei, fütty mindig a vonat gyomrát, nem lehet, csapkodja a vaslapát-ostorral, nem lehet leszállni.

Oh, pedig már milyen fáradtak a lábai. Meggémberedtek, összehúzódtak, szurnak, fájnak. Mióta utazik? Előveszi az óráját, ránéz a fehér lapra. Milyen egykedvűen mozog körbe

a mutató hegye; ez is viszi őt el, új élet felé, hah! Elmosolyodik. Igaz, mióta utazik? El is felejtette megnézni. Csak egy félóraja. Félóra! Félóra! Hogy zakatol a vonat! Az is azt mondja: Félóra! Félóra!

Hiszen még otthon van. Az állomások nevei, fekete betűs címei, még mind ismerősek. Le kellene most szállni és vissza kellene menni. Mily szép otthon az éjszaka! És az alkony. Csak egy félóránnyira vagyunk és itt már milyen csuf minden. Milyen hideg itt az alkonyat. És milyen érzéketlen itt minden. Ott, azok a fák, nem törődnek semmivel. Velem sem. Pedig otthon, otthon, mennyit beszélgetek velem a fák. Hogy susogtak, hogy zugtak és most némák. Az a kis fehér ház is, milyen durván, milyen visszautasítólag csukja le ablakszeméit.

Csak már éjjel volna! Hogy ne látna ezeket a fákat, ezeket a házfalakat. Csak már éjjel volna! Milyen szépek az otthoni éjszakák! Milyen beszédesek! Milyen barátságosak! Hogy magához ölelik az embert, hogy betakarják, hogy ápolják! Milyen szépek az éjszakák! És milyen halkán, milyen csöndesen, szeliden olvadnak át a hajnalba.

A hajnal! Rózsaszín, meleg pesti hajnalok! Hajnalok, amelyekbe minden fájdalom beleolvad, hajnalok, amelyek rózsás ujjakkal, bársonyos tenyerükkel végigsimogatják a fájdalomtól görcsösen összeszorult szíveket. Hajnalok, amelyek telve vannak jóssággal, szeretettel, csókokkal.

Csókok! Csókok! Most megint ezt zaka-

mos pártelnök és pártvezér teljesen tisztában van a helyzettel s nem fog késni az összes megfelelő intézkedések megtételével, hogy biztosítsa pártjának jövőjét. A közvélemény, az ország vele van s vele lesz és ha a párt szervezettsége is kifogja állani a tüzkeresztséget, akkor a várva-várt diadal, a nemzet megmenlése a Tisza-járom alól mihamar reánk fog köszönteni. Hogy a szervezettség mily megdönthetetlen erő, ezt tanúsítják a világ szociáldemokrata pártjai, ezekről vegyen példát a mi ellenzékünk s akkor Tiszáék minden galád próbálkozása meddön fog maradni.

Budapest, augusztus 1.

Gróf Andrássy Gyula Budapesten. Gróf Andrássy Gyula tegnap este tíz órakor Budapestre érkezett.

A közoktatásügyi miniszter. Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter ma hontmegyei birtokára utazot, ahonnan a jövő héten a nemzetközi gyorsíró-kongresszus megnvítási ünnepégre, amelyen a királyt, a kongresszus fővédőjét képviseli, vissza fog térni Budapestre. A miniszter azután megkezdi szabadságát.

Báró Harkányi Nagyszentmiklóson. Mint félhivatalosan jelentik, báró Harkányi János kereskedelmi miniszter fogadtatására nagy előkészületeket tesznek a nagyszentmiklósi kerületben. A kereskedelmi minisztert a programbeszéd alkalmából a torontálmegyei képviselők teljes számban, gróf Karátsóni Jenő, báró Pap Géza, Pirkner János, Popovics V. István, Rónay Jenő, Dániel Pál, Tellecsku Kristóf és Ivanovics Iván kísérik le a kerületbe. A programbeszédet vasárnap délután tartja meg a miniszter, délután pedig háromszáz terítéki bankettet rendeznek tiszteletére. A kereskedelmi miniszter ottléte alatt gróf Nákó Sándor titkos tanácsos kastélyában fog megszállni.

A katonák szabadságolása. Bécsből jelentik nekünk: Azokkal a híresztelésekkel szemben, amelyek szerint a 15. és 16. hadtest területén a bennlevő tartalékosokat a nemzetközi helyzetre való tekintettel most már elbocsátják, a „N. Fr. Pr.“ illetékes helyen arról értesül, hogy ilyen intézkedés egyelőre még nincs tervbe véve. Ellenben arra az árvízkatasztrófa való tekintettel, amely a monarchia nagy területein okozott óriási károkat, a 15. és 16. hadtestnek e vidékekről sorozott tartalékosai hosszabb szabadságot kapnak, hogy ott-hon résztvehessenek a pusztítás-okozta károk helyrehozásában. A hadügyminisztérium ezenkívül főtámasztotta a szerajevói hadseregfelügyelőséget, hogy a legénységnek aratási szabadságot engedélyezzen.

tolja a vonat. Csókok! Csókok! És otthon valaki úgy várja a csókokat, valakinek az ajkát kiveri a láz, valakinek a fogai csikorognak, mert várja a csókokat . . . jaj, várja az én csókjaimat.

Kívül, a vasúti ablak mögött már lebeszélgették a nagy színjáték elé a sötétség függönyét. Körülnéz. Jó volna lefeküdni. Aludni. És úgy úgy robogni a sötét éjszakában. Akkor nem fáj semmi. Aludni kellene, aludni, aludni!

A vonat zug a sötétben, használja a levegőt és viszi a lelkeket az új élet felé.

Két óra. Nemsokára hajnalodni fog. Soká aludtam. Milyen messzi vagyok. Már nem is tudnék hazamenni. Már az éjszakának is vége. De jó lesz, hogy itt lesz, mindjárt a hajnal, új élet kezdetén a szép régi hajnal. Az majd elsimít mindent, fájdalmat, bánatot, emléket.

Most szürke esik nyílik a láthatár szélén, a esik szélesebb lesz és a homályos szürkesség betölt mindent. Olyan szomorú ez a szürkesség, olyan hideg, olyan fájdalmas. Most lilaszín lesz minden. A fák, az fűz, az ég. Fázom. Miért nem nyugtat meg, miért nem pihentet, miért fáj minden még jobban, mint máskor. Ilyen hajnalok lesznek mindig az én új életemben. Nem lehet. A pesti hajnalok kellene nekem.

Vissza kell menni! Vissza kell menni! — dübörgik a kerekék.

Az elzárt, néma fülke kinyílik, a folyosón nincs senki, kimegy, kinyitja az ajtót, kinéz a hajnalba, arra visszafelé és nyugodtan kilép az ajtón.

A vonat robog tovább.

Teleszky adót présel

— Uj állami „jövendelmek“ —
Sándor sógor István gróf mellett

— Hírek a politika világából. —

Budapest, augusztus 1.

Egy híradás szerint az elhalasztott adótörvények revíziójával most végeztek a pénzügyminisztériumban s az új javaslatok már őszszel a Ház elé kerülnek. Teleszky János pénzügyminiszter állítólag a tárczája árán ragaszkodik ahhoz, hogy az adóreform 1914. január elsején életbe lépjen. A meg nem zárt forrás arról is tud, hogy egyes miniszterek időszerűtlennek találták a tervet, de a minisztertanács végre is deferált Teleszkynek. Azóta elkészült már a végrehajtási utasítás is. De az adóprés megcsavarításán kívül Teleszky gondoskodik új állami „jövendelmekről“ is: emelni akarja a jogilletékeket, vagyis még jobban drágítani az amugy is drága igazságszolgáltatást és be akarja hozni a progresszív örököségi rendszert. Ugy látszik, a hadseregnek igen sok pénzre lesz szüksége.

A mai nap krónikájához tartozik az a mulatságos esemény is, hogy Sándor János belügyminiszter megerősítette gróf Tisza Istvánnak botrányok között született hódmezővásárhelyi diszpolgárságát, — magánérzelmeknek nevezvén a tekintélyes számú választott s nem virilista kisebbségi bizottsági tagok véleményét és ellenzését, amely az egész ország hangulatát fejezte ki. De hát mást igazán nem várhattunk Sándor sógortól, mint ezt, hogy jóvá hagyja István gróf gyászos galabürgerségét. És ha neki jó így is, nekünk valóban nem lehet kifogásunk ellene.

Mai híreink itt következnek:

Az Andrássy-párt Szegeden

Szegedről jelentik: Andrássy Gyula grófnak tervezett új pártalakítási tervét visszhangra talált az ország legelső vidéki városában, Szegeden is. Amint Andrássy szándéka nyilvánosságra került, különösen a régi Bánffy-párt tagjai között indult meg az akció, hogy a nagy vidéki városok közül elsőnek bontsák ki az új párt zászlaját. Bánffy Dezső báró halálakor a szegedi „Új párt“ feloszlott és tagjai részben az akkor még liberálisnak látszó munkapárthoz csatlakoztak, részben pedig pártkereteken kívül maradtak. A nemsokára bekövetkezett szegedi választás, amikor Eötvös Károlyval szemben a Katholikus Kör erős harca után Gerliczy Ferencz bárót választották meg Bánffy utódjává, élen esalóidást kellett a város demokratikus és liberális érzelmi polgársága körében, az országos politikában azóta történt események után pedig végleg meggyőződtek arról, hogy a liberális polgárságnak semmi keresni valója a munkapártban. Szegeden különösen élessé vált az ellentét Gerliczy megválasztásával. Gerliczy ugyanis a felekezeti harc magyát hintette ez az eddig békében együttélő polgárok között és sikerült ezzel neki magát a munkapártot is kettéválasztani. A munkapárt egyik elnöke: Jászay Géza apátplebános Gerliczy embere, míg a régi vezetők, különösen Rósa Izsó dr. ellenfelei Gerliczy bárónak. Megválasztása óta Gerliczy nem is jelent meg a munkapártban s nem kereste az érintkezést és kibékülést a munkapárt tekintélyes tagjaival. Beszámolót nem tartott s társadalmi téren csak a Katholikus Kör mozgalmában vesz részt. A munkapárt ezen zavaros állapotaihoz hozzájárult, hogy a régi Bánffy-pártiak otthagyták már az adóreform, illetve a választói reform után a munkapártot, s most, hogy Andrássy pártja megalakul, ebben a pártban fognak tömörülni. A párt megszervezésén különösen Végman Ferencz dr., a volt Bánffy-párt elnöke, és Szivessy Lehel dr. fáradoznak fényes sikerrel. Végman dr., az ügyvédi kamarának titkára és ugy ő, mint Szivessy dr. a választójogi liga szegedi fiókjának is elnöke, s vele a liga tagjai majd valamennyien csatlakoz-

nak az Andrássy-párthoz. Amint a szervezési akciót befejezték, értesítik erről Andrássyt is. Annál bizonyos, hogy amint a párt megalakult, a munkapártot tömegesen fogja elhagyni a liberális és demokratikus elem.

Erre a hírre vonatkozóan Szivessy Lehel dr. telefon-kérdésre a következő választ adta:

— Való igaz, hogy különösen a volt Bánffy-párt körében, amióta gróf Andrássy Gyula pártalakítási törekvése ismeretessé vált, nagy rokonszenvvel találkozott gróf Andrássy Gyula szándéka. Bizalmas baráti érintkezés alkalmával, baráti körben felvetődött az eszme, hogy Szegeden is meg kell alakítani Andrássy pártját. Az eszme széles körökben talált visszhangra, de elhatározó lépések ezirányban még nem történtek. Szegeden meg kívánják várni előbb, hogy gróf Andrássy Gyula kifejtse az ország előtt programját, különösen a választójogi terepen s csak azután ölt konkrét alakot az új párt megalakításának terve.

Ami Gerliczy báró esetleges antiszemizmusa iránti, Szivessy dr. erre nézve megjegyezte, hogy a mennyeiben ez meg volna is a képviselő urban, nem lehet indító ok egy ilyen országos jelentőségű, nagy elhatározó akcióra, a maga részéről pedig mindig igyekezett távol maradni az ilyen felekezeti dolgoktól.

A horvát helyzet

Mint Zágrábról jelentik, báró Skerlecz Iván királyi biztos most egymásután lép érintkezésbe Horvátország összes pártvezéreivel. Tegnapra meghívta Starcevic Milét, az intranzigens jogpárti csoport elnökét, aki azonban levélben visszautasította a tárgyalást s kijelentette, hogy a királyhoz intézett memorandumában már körvonalozta a kibontakozás módjait. Az ó-unionisták közül, akik azonban nem tartoznak Tomasicsékhoz, Skerlecz még gróf Erdődy István és Sumanovics volt viczebánt kérte magához, akik a horvát-szerb koalícióval leendő megegyezést ajánlották. A kommisszárus elé fog járulni Rakodczay volt bán is.

Ma a mérsékelt Frank-pártiak, szocialisták és a szerb radikálisok hivatalosak a báni palotában s tanácskozni fog Supilo Ferencz volt képviselővel is. A királyi biztos azután Budapestre utazik, hogy gróf Tisza István miniszterelnöknek a tárgyalások eredményéről beszámoljon. Ennek a jelentésnek és a miniszterelnök döntésének alapján fogja a királyi biztos a tárgyalások további menetét irányítani.

Említést érdemel még, hogy Skerlecz a belügyi osztályfőnökség vezetésével ideiglenesen Fodorczy Márk Aurél báni tanácsost bizta meg. A kommisszárus, amíg a pártokhoz való viszonya nem tisztázódik, nem fogja véglegesen betölteni az osztályfőnöki állásokat s hivatalnokokkal fog kormányozni.

A megerősített „galabürgerség“

Hódmezővásárhelyi törvényhatósági bizottságának azt a határozatát, amellyel gróf Tisza Istvánt a város diszpolgárának választották meg, Kun Béla és társai megfellebbezték. Ma érkezett le a város polgármesteréhez Sándor János belügyminiszter döntése, amellyel a felebbezés elutasításával a törvényhatóság határozatát jóváhagyja. A belügyminiszter az indokolásban megjegyzi, hogy a határozathozatalnál a törvényben előírt alakiságokat megtartották s így a határozatot jóvá kellett hagyni, tekintet nélkül a törvényhatóság egy részének magánérzelmére. Hódmezővásárhelyi közgyűlési határozata ellen a közigazgatási bírósághoz is adtak be panaszt és ennek a panasznak az elbírálása után a diszpolgári oklevelet egy küldöttség fogja gróf Tisza Istvánnak átadni.

Arad nem peticionál

Három héttel ezelőtt az aradi függetlenségi párt elhatározta, hogy az aradi választási visszaélések miatt feljelentést tesz a törvénytől mind azok ellen, akik részesei voltak ezen visszaéléseknek. Július 28-án járt le az egyhónapi terminus, amely idő alatt be kell adni a feljelentést. A feljelentés azonban nem készült el és nem is adódott be. Egy estilap tudósítója az elmaradt panasztétel dolgában beszélt az aradi függetlenségi párt elnökével, Prijal Istvánnal, aki a következőket mondotta:

— A függetlenségi párt csakugyan elhatározta a választási visszaélések megtorlását. Dr. Nagy Sándor ügyvédet bizta meg a feljelentés elkészítésével és felhívta a közönséget, hogy a visszaélésekről birtokában levő adatait juttassa el Nagy Sándorhoz. Néhányan panaszt is tettek. A panaszlók azonban nem tudták megnevezni azokat, akik a visszaéléseket elkövették. Enélkül pedig feljelentést tenni nem lehetett és ezért maradt el akciónk a Tiszaválasztás ügyében.

Dr. Nagy Sándor, a vizsgáló-bizottság elnöke is nyilatkozott:

— Megállapítottuk, hogy legalább 1200 embert vettek meg az aradi választáson a munkapártiak. Az intéző-bizottságnak mégis arra a megállapodásra kellett jutni, hogy nem kíván tovább eljárni a Tisza-féle választás dolgában. A petíziót azért nem tartotta célravezetőnek, mert ismerve a Kuria gyakorlatát, bizonyos, hogy itélhetőzatalra lefeljebb csak 1915-ben kerülhetett volna sor. Ami pedig a panaszról illeti, tudtuk azt, hogy pénzt adtak és vesztettek; de hogy kik voltak a vesztegetők, azt nem állapíthattuk meg, mert a munkapárt elég ügyes volt ahhoz, hogy ezeket az embereket jól elrejtse. Csak megemlítem azt, hogy utólagos megállapításunk szerint például a pártirodában egy álszakállas uriember osztogatta a 3—400 koronát. Ez az álszakállas ur egy tekintélyes aradi kereskedő volt. Pozitívumok azonban nem voltak a kezünkben a megvesztegetők személyét illetően, éppen ezért maradt el a feljelentés is.

Somogy a kormány ellen

Kaposvárról jelentik: Augusztus 4-én, hétfőn délelőtt közgyűlést tart Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága, melynek napirendjén szerepel az állandó választmánynak Márffy Emil főrendiházi tag javaslatára hozott azon indítvány, mely szerint Somogyvármegye közönsége szavazzon bizalmat Tisza István gróf miniszterelnöknek s a vezetése alatt megalakult kormánynak és biztosítsa arról, hogy örömmel és hazafias buzgalommal fogja hazánk kulturális és közgazdasági fejlődését szolgáló önzetlen törekvéseit mindenkor támogatni. A megyei ellenzék élén Széchenyi Aladár gróffal természetesen állást foglalt az indítvány ellen s a hétfői meggyűlésen is rajta lesz, hogy az indítvány határozattá ne váljék. E célból Széchenyi gróf megbeszélése is összehívta a meggyűlés ellenzéki érzelmi tagjait, akik a nagy dologidő dacára is elhatározták, hogy valamennyien megjelennek a közgyűlésen, hogy tiltakozzanak a bizalom ellen. A törvényhatósági bizottságnak tagjai között igen sok kispárti van, akik ha nem fogják cserbenhagyni az ellenzékkel, úgy a munkapárt veresége feltétlen. Szabó István, Herczegh Sándor és Novák János kispárti képviselők, a függetlenségieknek megígérték, hogy gyomai vereségük után, látva a dunántúli kispártiak erős ellenzéki hangulatát, jövőben mindenütt támogatják a függetlenségi párt akcióit s már a mostani somogyi meggyűlésen is velük együtt fognak a kormány ellen agitálni és szavazni.

A kispártiak Kanosszája

A függetlenségi kispárti tudvalevően nem helyeselve az ellenzék passzivitását, részt vett a munkapárti képviselőház tárgyalásain és kilépett a szövetkezett pártok sorából. Utóbb az időközi választásokon is szembelhelyezkedett a függetlenségi párttal, minek keserű gyümölcse volt a gyomai bukás. A függetlenségi párt direktóriuma nemrégiben már nyílt leszámolásra akarta vinni a dolgot. Törésre azonban egyelőre nem vitték a dolgot, mert gróf Széchenyi Aladár vállalta a megbízást, hogy békésen fogja kiegyenlíteni az ellentéteket. Széchenyi ugyanis mint somogyi nagybirtokos, nagy tiszteletnek örvendő a kispártiak körében, sőt mint Szabó István választója, a legutolsó választásnál mellette korteskedett. Két héttel ezelőtt kastélyában fogadta a népvézért, s a lélkére beszélt, hogy ne dobálja el könnvélmu kézzel az erkölcsi tökélet, melyet becsületes munkájával a politikai téren is megszerzett. Szabót meghatotta gróf Széchenyi jóindulata felszólalása; nyomban megígérte, hogy az őszel pártiával együtt visszatér az ellenzék táborába; egyúttal felhagy a szervezkedő akcióval s minden választási vagy egyéb kérdésben az ellenzékkel karöltve fog eljárni. A megállapodásnak már a berettyóújfalui választáson meglátszott a hatása. Az ottani kispárti ugyanis egyenesen Szabó Istvánhoz fordult utasításért,

hogy a választásnál kit támogassanak. Szabó válasza rövid volt, de határozott. „Minden magyar kispártiának a függetlenségi pártban a helye!” Ezt írta egy Makra nevű, szentjánosi választónak. És az ottani kispártiak megfogadták vezérük parancsát.

A nyirbátori választás

Augusztus 8-án lesz a nyirbátori képviselőválasztás, amely azonban Balthazár Dezső debreczeni püspöknek aligha fogja meghozni a biztosra vett győzelmet. A függetlenségi párt jelöltje, Lachne Hugó, aki a győzelem minden reményével indul a küzdelembe. A Balthazár-párt annyira bizik sikerében, hogy csak vasárnap kezdi meg akcióját. Balthazár püspök nagy kísérettel vasárnap délután érkezik Nyirbátorba. A kerület közséjébe nem látogat el Balthazár, ezt úgy látszik feleslegesnek tartja, bár az ellenzéken éppen ellenkező a meggyőződés. — a Lachne-párton azt hangoztatják, hogy a debreczeni püspök hiába is keresné fel a falvakat, amelyeknek népe híven kitart a függetlenségi lobogó mellett. Balthazárnak, hír szerint, egyetlen támasza a helyi munkapárt, amelynek tagjai kivétel nélkül a püspökhöz csatlakoznak. A nyirbátori munkapárttal azonban, — azt a legutóbbi választás beigazolta — nem lehet csatát venni. Balthazár kilátásai tehát éppenséggel nem rózsásak. Ha a püspök visszalépéséről szóló hír egyelőre nem is felel meg a valóságnak, nem lehetetlen, hogy Balthazár az utolsó pillanatban visszavonul a kétes küzdelemtől. A függetlenségi párton óriási a lelkesedés. Több ellenzéki vezért várnak ide, köztük gróf Károlyi Mihályt is. A kerület egyelőre csendes, a csendőrséget mindazonáltal megerősítették.

Utban a béke felé

Drinápoly és Kavalla kérdése megoldás előtt — A béke feltételei — Hosszabb fegyverszünet — Kegyetlenkedések — Akció a törökök ellen — A monarchia tanácskozik

— Saját tudósítónktól —

Budapest, augusztus 1.

A balkáni válság fejleményeit a fegyverszünet életbeléptetése óta általában, minden oldalon kedvezően itélik meg. Ugy látszik, hogy Romániának a nagyhatalmak által támogatott fáradozásainak sikerülni fog a hadakozó felek között egyezséget létesíteni, aminek most már annál kevésbé lehetnek akadályai, mint-hogy a görögök és szerbek némi engedékenységgel közelednek a megszorult Bulgária felé. Kívánatos lenne, ha a béke ez alapon közelednék a megvalósulás stádiumához.

A nagyhatalmak intenzív beavatkozása, főként Oroszországnak akciója, amely magával rántaná a gazdaságilag amúgy is feldúlt monarchia részvételét is, alighanem elmarad. Törökország kész elhagyni intranzingens álláspontját és visszaadja Drinápolyt a bolgároknak, ha az erődök lebontása után semlegesítik, a szultán vallási képviselőjét hivatalos személyiségnek ismerik el, a Midia—Enos határvonalat Törökország előnyére helyesbbitik, végül a hatalmak négy százalékos vámemelést engedélyeznek. Nem kerül tehát sor Örményország megszállására és a készenlétebe helyezett orosz hadihajóknak nem lesz dolguk.

A szultán előbb minden törökének utolsó csepp vérére helyezte kilátásba, ha Drinápolyt visszavennék tőlük s ime nincs az a seb, amelyre gyógyírt ne találna a diplomácia. Szívesen hunyunk szemet a diplomáciának a balkán forrongás ideje alatt seregestől tapasztalt tehetetlenségén, mindent megbocsátunk, csak kerüljenek le a szuronyok a puskákról, legyen vége a gazdasági feszültségnek, amely a mi amúgy is szegény országunkban szedi áldozatait.

Ugyancsak kellemes értesüléseink vannak a másik ütközőpontról, Kavalláról is. Az orosz beavatkozás, amely Kavallát Bulgáriának akarta megmenteni, csődöt mondott, amennyiben a fontos kikötő görög kézre jut és ebbe már a bolgárok is beletörődtek.

A meghosszabbítandó fegyverszünet a békétárgyalások nyugodtabb lefolyását biztosítja és hihető, hogy a jövő hét folyamán megkötik a végleges békeszerződést s a háború rémségei által végigbarázdált államok hozzáfoghatnak újjáalakulásukhoz, a még megmaradt férfierő pedig a fegyvert a békés munka szerszámaival cserélhetik fel. És megújodhatnak Albánia is,

toogat el Balthazár, ezt úgy látszik feleslegesnek tartja, bár az ellenzéken éppen ellenkező a meggyőződés. — a Lachne-párton azt hangoztatják, hogy a debreczeni püspök hiába is keresné fel a falvakat, amelyeknek népe híven kitart a függetlenségi lobogó mellett. Balthazárnak, hír szerint, egyetlen támasza a helyi munkapárt, amelynek tagjai kivétel nélkül a püspökhöz csatlakoznak. A nyirbátori munkapárttal azonban, — azt a legutóbbi választás beigazolta — nem lehet csatát venni. Balthazár kilátásai tehát éppenséggel nem rózsásak. Ha a püspök visszalépéséről szóló hír egyelőre nem is felel meg a valóságnak, nem lehetetlen, hogy Balthazár az utolsó pillanatban visszavonul a kétes küzdelemtől. A függetlenségi párton óriási a lelkesedés. Több ellenzéki vezért várnak ide, köztük gróf Károlyi Mihályt is. A kerület egyelőre csendes, a csendőrséget mindazonáltal megerősítették.

melynek határmegállapításaival most foglalkozik a nagykövetségi konferencia. A monarchia és Olaszország meg akarják fosztani Görögországot annak lehetőségétől, hogy a korfui csatornánál megtelepedhessék és Koriztát is Albánia számára követelik.

Montenegró sokáig csöndes volt. Ez a csönd éppen olyan gyanút keltő, mint amilyen gyanús a gyerek, ha tulságosan csöndes, mert ez idő alatt bizonyára csunyán viselte magát. S ime kiderült, miért volt olyan nagyon csöndes a fekete hegyek kecskéivel telített birodalma. Nem elégszik meg a részletekben kapandó 30 millió frank kipumpolásával, amely összeget a nagykövetségi konferencia azon a czímen ígérte meg, hogy ezért szabályozni kell a Skutari-tavat. A tó legalább is néhány ezer esztendő és eléggé szabályos, hogy tehát mért kell szabályozni, az Nikita titka. Még szép tőle, hogy elfogadható jogcímet talált s nem arra kérte a milliöcskakat, hogy a fekete hegyek között cirikáló szelek járását regulázza vele. De kevesli ezt az összeget és területi engedményeket is akar. Urakát, Klementit és a Bojana tulsó partját. Sőt kilátásba helyezi, hogy ezt a kérdést a bukaresti béke megkötése után „határozottabb formában” fogja felvetni. Hogy az ijesztő nyilatkozat mennyiben rémitette meg a nagyhatalmakat, arról nem jött távirat.

A nemzetközi helyzet javulása folytán a monarchia 15. és 16. hadtestének tartalékosai részben hosszabb szabadságot, részben aratási szabadságot kaptak. Ellenben több ezer magyar tartalékos szinylődik fegyverben, elhagyott családjukról nem gondoskodhatnak és nem bocsátják haza őket. Osztrák alattvalók itt is előnyben részesülnek. Ezt nevezik paritásnak, a közös haza kvóta-arányban való megvémenek.

Mai távirataink a következők:

Fegyverszünet és egyezkedés

Kavalla az ütközőpont

Cernovic, augusztus 1. A Cernovitzer Tagblatt külön tudósítója jelenti Bukarestből: Venizelosz és Toncsev megállapodásra jutottak. Kavalla a görögöké marad. A bolgárok más részen kapnak kárpótlást. A külön tudósító megjegyzi még, hogy Toncsev, akinek meghatalmazása eredetileg korlátolt volt és aki tudvalevőleg újabb utasítást kért Szófiából, most

korlátlan meghatalmazást kapott és megállapodást köthet és intézkedhetik.

London, augusztus 1. A *Times* jelenti Bukarestből, hogy *Görögország és Szerbia már megegyeztek* a két állam jövődi határára vonatkozóan. *Gyevgyele Szerbiáé* marad és onnan fog kiindulni a szerb-görög határ, amelyet csak később fognak pontosan meghatározni.

Páris, augusztus 1. A „Figaro” levelezője jelenti Pétervárról, hogy az orosz kormány most már erősen el van határozva arra, hogy *Kavallát és Phasos-szigetet megtartja Bulgáriának.* Abba beleegyeznek az orosz kormány, hogy *Szerbia egy keskeny földszívet kapjon egészen az Aegei-tengerig.* A görög-bolgár határnak megállapítását Oroszország legfeljebb az Eleutheron—Kavalla vonalban vagy legvégső esetben az Eszki—Kavalla vonalban fogja megengedni. *Ebben a kérdésben Oroszország és Ausztria-Magyarország teljesen megegyeztek.*

Kavalla másik kombinációja

Páris, augusztus 1. Pétervárról táviratozók idevaló lapoknak, hogy az a jelentés, amelyet *Gesov* volt miniszterelnök a cárnál történt kihallgatása után és miután *Sassonov* külügyminiszterrel tanácskozott, *Ferdinánd* királynak Szófiába küldött, biztosítást tartalmaz, hogy *Oroszország Kavallát és Pasost Bulgáriának fogja követelni* és hogy ebben az irányban teljes megegyezés jött létre a nagyhatalmak között. (?) Pétervárott hallani sem akarnak arról a mesterkéltséggel megoldásról, mely Görögország Kavallát és Pasost ideiglenesen Szerbiának engedi át és aztán a szerb meghatalmazottak a bukaresti béketárgyalásokon azokat cserébe ajánlják fel Bulgáriának megfelelő területbeli kárpótlásért. *Gesov* megnyugtatta a királyt arról is, hogy Pétervárott a jövődi bolgár-görög határt úgy akarják megjelölni, hogy az a Cap Eleutheria-ig vagy Eszki-Kavalla kikötőig terjedjen.

Románia békét akar

Bukarest, augusztus 1. A Viitorul jelenti, hogy a békedelegáció tegnapi ülésén szóba került *egy bolgár-román katonai egyezmény létesítésének lehetősége.* A tervet bolgár részről hozták fel és Toncsev békedelegátus beszédében hivatkozott is a két állam barátságos együttműködésére.

Bukarest, augusztus 1. A román delegáció, amelyet a fegyverszünet megkötésére vonatkozó javaslatok keretében külön-külön oldalakról meleg szerencsekívánatokban részesítenek, továbbra is arra törekszik, hogy a konferencia munkálatainak lehetően üdvös eredménye legyen. Ezért azt kívánja, hogy minden munka, amely a vitás kérdésekben való megegyezést célozza, *lehetően a békekonferencián kívül intéztessék el.* Majorescunak erre vonatkozó javaslatát a tegnapi ülésen, amely csak néhány percig tartott, elfogadták.

A béketárgyalás lefolyására vonatkozóan az optimisztikus felfogás még mindig tart, ami főként a béke után való általános óhajban gyökerezik. Ehhez a kedvező hangulathoz hozzájárul még az az alapos remény is, hogy Kavalla birtoklásának tegnap még megoldhatatlannak látszó kérdésében ma már állítólag történt megegyezés. Az az ügyesség és tapintat, amelylyel román részről a tárgyalást vezetik, a bukaresti körök teljes elismerését vívja ki.

A béke feltételei

Bukarest, augusztus 1. Tegnapi este félkilenczkor a román és a bolgár delegátusok ülésre gyűltek össze, amelyen *Titu Majorescu* elnökölt. A miniszterelnök a román kormány nevében előterjesztette az új román-bolgár határra vonatkozó terveket, amelyeket a román földrajzi intézet igazgatója, *Enescu*, készítet el és a román vezérkar jóváhagyott. A tervek szerint az új határ Románia és Bulgária között a következőképpen alakul:

Kezdődik a fekete-tengermenti Ekrene mellett a Botava folyó torkolatánál, déli irányban Balesik kikötőtől. Nyugat felé haladva a határ Kadikőj falun át Dobrics várostól délre a Deliorman hegység alatt vonul és a Dünától 15 kilométernyire, Turtukajától nyugat felé ér véget.

Toncsev bolgár delegátus szólalt a javas-

lathoz elsőnek. Konstatálta, hogy a románok által követelt határ egészen más, mint amit a románok még a konfliktus kitörése előtt követeltek. Az új tervek szerint ugyanis a határ nem Turtukaja—Balesik—Dobrics, hanem Egrene—Kadikőj volna. Toncsev kormánya nevében kijelenti, hogy dacára ezen újabb követeléseknek, *bolgár részről nem támasztanak nehézségeket, mert a békét mindenekelőtt előbbre valóknak tartják* és nem akarják, hogy a Szilisztria kérdésében előállt huzavona tovább is tartson a két állam között.

Majorescu ezután előterjesztette Románia további követeléseit. Ezek szerint:

1. Le kell bontania Bulgáriának a határon, ugyszintén a Ruszesukban és Sumlában lévő erődeit.

2. Garanciát kell adni arra, hogy a Macedóniában élő kuczooláhok vallásukat szabadon gyakorolhatják, iskoláikban a román nyelvet tanítják és román püspökök protektorátusa alá tartozhatnak.

3. Románia követeli, hogy Bulgária egyidejűleg az összes államokkal is megkösse a békét.

Páris, augusztus 1. Bukaresti magánjelentések szerint a *béketárgyalások jövő héftől kezdve gyorsabb tempóban fognak előrehaladni,* minthogy addigra a belgrádi és az athéni kormányoknak *Pasics* és *Venizelosz* miniszterelnökök által előterjesztett minimális követeléseik már ismeretesek lesznek.

Bukarest, augusztus 1. A román távirati iroda jelenti: A román és bolgár delegátusok szűkebb konferenciája *eredménytelenül végződött.* *Marghiloman* pénzügyminiszter, a román meghatalmazott főelővasta azt a három pontot, amelyet *Majorescu* külügyminiszter formulázott, *Conadiev* bolgár külügyminiszterhez június 21-én intézett jegyzékében és amelyre Bulgária azzal felelt, hogy elvben elfogadja azokat. *Marghiloman* pénzügyminiszter átnyújtott a bolgár delegátusoknak egy térképet, amelyet a katonai geográfiai intézet tervezett és amely az új román-bolgár határ topográfiai vonalát pontosan vázolja. A határ e szerint furtukajától nyugatra 9 kilométernyire és Balesiktől keletre körülbelül 10 kilométernyire húzódik. A bolgár delegátusok egymás között külön tanácskozást tartottak és azután *kifogásokat tettek a határvonalra nézve.* Erre abban egyeztek meg, hogy a román álláspont részletes megbeszélését a mai napra halasztják. A bolgár-román szűkebb konferencia újabb ülése ma este 9 órakor lesz. A másik két román pont a kuczooláhok iskoláira és templomaira vonatkozólag, valamint Bulgária azon kötelezettségére vonatkozólag, hogy egy meghatározott zónát nem erősíthetnek meg, nem kerültek tárgyalás alá; hanem a határ végleges megállapítása után fognak e két pontra vonatkozólag tárgyalni.

Bukarest, augusztus 1. A görög, montenegrói és szerb békedelegátusok tegnapi tárgyalásairól az érdekeltek nyilatkoznak. Görög körökből származó hírek azonban határozottan azt állítják, hogy a tegnapi tanácskozásokon ragaszkodtak ahhoz, az alapelvhez, hogy a szövetségesek en bloc állítsák fel követeléseiket. A szövetségesek békedelegátusai mai tanácskozásukon folytatni fogják ez ügy tárgyalását.

Vége a vérontásnak

Szófia, augusztus 1. *Radoslavov* miniszterelnök egy külföldi hírlapíró előtt így nyilatkozott a helyzetről:

— *A czéltalan vérontásnak, hát istennek, vége, a fegyverszünet aláírása után minden remény meg van arra, hogy az 5 napi határidő alatt a béke főbb feltételeit is megállapítják Bukarestben.* A háboru már ma befejezettnek tekinthető.

Határmegállapítások

Bukarest, augusztus 1. A román és a bolgár delegátusok tegnap este a külügyminisztériumban *Marghiloman* pénzügyminiszter elnökletével összeültek, hogy a Bulgária és Románia közötti foggó kérdésekről tárgyaljanak. Miután a bolgár delegátusok a román kormány által javasolt új Dobrudzsa-határ ellen kifogást emeltek, megegyeztek abban, hogy

a tanácskozásokat mára halasztják, hogy alkalmat adjanak a bolgár delegátusoknak a javasolt határpontok jelentőségének behatóbb tanulmányozására.

A szerb és a görög delegátusok tegnap este külön tanácskozást tartottak követeléseik formulázása végett. Ma fogják megkezdeni a tanácskozásukat a bolgár delegátusokkal.

Meghosszabbított fegyverszünet

Szófia, augusztus 1. A kormányhoz közel álló személyiség kijelentette, hogy a *fegyverszünetet meg fogják hosszabbítani,* ha az öt napon belül még nem hoznak az előzetes békére vonatkozó fontos határozatokat.

A leszerelés

Páris, augusztus 1. Itt úgy tudják, hogy a bolgár delegátusok az ötnapos fegyverszünet következtében javasolni fogják, hogy a *hadviselők azonnal és egy időben szereljenek le.*

Fenyítő akció Törökország ellen

Törökország ragaszkodik Drinápolyhoz

Páris, augusztus 1. Törökországnak Drinápolyra vonatkozó hivatalos nyilatkozata nem engedékeny és alig engedi remélni, hogy *Törökország kényszerítés nélkül le fog mondani Drinápolyról.* A hivatalos jelszó ez: *inkább a megsemmisülés, mint a Drinápolyról való lemondás.* Annál meglepőbb a Temps drinápolyi távirata, amely szerint a török kormány egy része belátta, milyen hasztalan és veszedelmes volna továbbra is ellenállani a hatalmak egyhangú véleményének és hogy mennyivel jobb volna a drinápolyi kérdést a kompenzációk terére vinni. Ez a kompenzáció volna az Enosz-Midia vonal kiigazítása és a hatalmaknak hozzájárulása a vámok négy százalékos emeléséhez. A legfontosabb kompenzáció volna, hogy az *egykori szövetségesek lemondjanak a hadikárpótlásról* és a hatalmaknak az az ígérete, hogy Törökországot pénzügyi téren támogatni fogják.

A török trónörökös Kirkilisszében

Konstantinápoly, augusztus 1. *Jusszuj Izzedin* herezeg trónörökös Kirkilisszébe érkezett, amelynek lakossága lelkes fogadtatásban részesítette. A 15.000 főnyi helyőrség elvonult a trónörökös előtt, aki szemlét tartott fölöttük.

A hadsereg főparancsnokának kommunikéje visszatérésre szólítja fel a falvak bolgár lakosságát, amely a török csapatok közeledtére elmenekült.

Az orosz készülődés

Pétervár, augusztus 1. *A tegnapi tartott minisztertanácsban a hadsereg és a tengerészet vezérkarának főnöke is részt vett.* Az ülésen nagyon fontos határozatokat hoztak a *Törökország ellen tervezett akció tekintetében.*

Páris, augusztus 1. Jól értesült körökben azt hiszik, hogy a *Bujukdere előtt vesztelő Radisláv és Kagul orosz hadihajók* az orosz nagykövet parancsára a *Fekete-tengerre fognak hajózni, hogy erősítsék ott a tengeri haderőt* és további parancsig ott maradjanak. A Temps ehhez megjegyzi, hogy Oroszország ígéretet kapott Berlinben, amely szerint *Németország beleegyezik abba, hogy Oroszország föllépjen Törökország megfenyítésére, de ezt az akció előtt be kell jelenteni a nagyhatalmaknak és az akció helye csak az európai Törökország lehet,* de még annak bármely pontját is csak ideiglenesen lehet megszállni.

A monarchia tanácskozók

Bécs, augusztus 1. *Giers* orosz nagykövet, aki tegnap tért vissza Marienbadból, tegnap hosszabb tanácskozást folytatott *gróf Berchtold* külügyminiszterrel a hatalmaknak *Törökország ellen való akciójáról.* A török nagykövet, akinek Gmundenből tegnap kellett volna visszatérnie, azonban konstantinápolyi hivatalos táviratok miatt utazását elhalasztotta, tegnap meglátogatta *gróf Berchtoldot,* hogy Törökország magatartásáról tanácskozzék vele.

Trácia kiürítése

Szófia, augusztus 1. A legpontosabban informált és magas helyről közlik, hogy a német birodalmi kancellár a berlini török nagykövetségen azt a követelést támasztotta, hogy a török csapatok haladéktalanul ürítsék ki Tráciát. A nagykövet amaz ellenvetésére, hogy ez egyértelmű volna azzal, hogy Törökországban kitért a forradalom, így szólt a választ:

— Mindegy, akármennyi forradalom is tör ki, Európa határozatának minden körülmények közt érvényt kell szerezni. Németország Konstantinápolyban is hasonló lépést tett.

Görög előnyomulás

Róma, augusztus 1. A „Messagero” jelentő Dedeagacsból: Kétezer tengerészkatona *Typaldos* ezredes parancsnoksága alatt utban van a 60 kilométernyire fekvő Sussiba, hogy a törökök útját a tengerpart felé elzárja. A véres összeütközés ezen a ponton elkerülhetetlennek látszik. *Konduriotis* görög tengernagy kijelentette, hogy a görög csapatok parancsot kaptak, hogy a török csapatok előnyomulását Dedeagacsba mindenáron akadályozzák meg.

Athén, augusztus 1. Cyprus szigetén nagy a lelkesedés. A görög konzulnál tömegesen jelentkeznek az emberek, hogy belépjenek a görög hadseregbe. A legutóbbi napokban 400 önkéntes érkezett ide. A szigeten mindenféle gyűjtés folyik nemzeti célra, melyre a módosabbak nagy összegeket adnak.

A harctérről**Török kegyetlenkedése k**

Szófia, augusztus 1. Jó forrásból származó jelentések szerint a törökök a határon kívül fekvő bolgár helységeiben a lakosságot lemészárolják, a házakat kifosztogatják és felgyújtják, az asszonyokat pedig megbecsülik.

Szófia, augusztus 1. A kerületi hatóságok jelentése szerint a török haderő és a kurd lovasság még mindig nyugtalanítja a régi bolgár határ mentén lévő területek lakosságát. A törökök kifosztják a határfalvakat, elrabolják az asszonyokat és leányokat. Mindenütt, ahol a törökök megjelennek, páni félelem fogja el a lakosságot. A bolgár kormány újra tiltakozni fog a portánál.

Trácia pusztulása

Turin, augusztus 1. A Stampa kiküldött tudósítója, aki elkísérte a török csapatokat drinápolyi útjukon, azt tavorozza lapjának, hogy Trácia a pusztulás maga, egykor virágzó falvak romokban hevernek, dusan termő földeket felverte a gaz, termés sehol sincsen, csak sírok vannak, a helységek kihaltak, lépten-nyomon sírok domborulnak, a vasuti állomások leégtek.

Bulgária helyzete

Szófia, augusztus 1. A szerbek tegnap megtámadták állásainkat Csernicnél Desan-Kladenactól északra, szerb területen, de nagy veszteséggel visszavertük őket. A bolgár balszárny a Pirin hegység vízválásátjának birtokában van. Ma reggel az egész kiterjedt arczélen nem volt komoly harc. A bolgár hadsereg helyzete abban a pillanatban, amidőn a görög parlamenterek a fegyverszünet dolgában megjelentek, kitűnő volt. A bolgár balszárny egyrészt fenyegeti a Kreszna hegysoros bejáratát, amely mögött a görög hadsereg áll, másrészt a bolgár jobbszárny tekintélyes csapatai Pecsovó síkságát és a Karvenplaninát uralják, amely a Pecená és Males hegység között terül el. A fegyverszünet megkezdésekor tehát a görög hadsereg két szárnyával körül van zárva és hátban is fenyegetett a helyzete. E kritikus helyzet következtében a görög parlamenterek már reggel nyolcz órakor megérkeztek. A Pírot—Vlasina—Paterica arczélen a helyzet változatlan. A kocsánai területen a bolgár csapatok láthatóan előnyomulnak.

Szófia, augusztus 1. A lapok a vezérkartól érkező jelentések alapján azt állítják, hogy Bulgária katonai helyzete éppen a fegyverszünet megkötése előtt határozottan javult. A Pecenáonál két napig vívott véres és elkeseredett harc után a bolgár csapatoknak sikerült a görögöket visszazorítani, Pecsevót tőlük elvenni és az egész környéket uraló hadállást elfog-

lalni. Ezzel a görög és a szerb csapatok összeköttetését megszakították.

Athén, augusztus 1. Egy magánjelentés szerint a görög hadsereg éjjel elfoglalta Dzumaját, amely nyolcz kilométernyire van a régi bolgár határtól.

Konstantinápoly, augusztus 1. Beigazolást nyert az a hír, hogy a török felderítő csapatok visszatértek török területre és hogy a régi török-bolgár határon foglaltak állást. A bolgárok is újból megszállták a régi pozícióikat és csapataikat Jamboli és Hebisevo vidékén vonták össze.

A felgyújtott börtön

Szófia, augusztus 1. A bolgár távirati iroda görög forrásból származó jelentésekkel szemben, melyek a Xantiban és Dedeagacsban történekről szólnak, megállapítja, hogy nem a bolgár csapatok vagy bolgár hatóságok gyújtották fel a xantii börtönt, hanem a görögök. Ami a dedeagacsi jelentést illeti, amely szerint a bolgárok jelentékeny mennyiségű élelmiszerkészletet elpusztították, a bolgár parancsnoknak feltétlen joga volt, hogy elpusztítsa azt, nehogy az ellenség kezébe kerüljön. Ami végül azt a jelentést illeti, hogy Görögország egy háromnapos fegyverszünetre vonatkozó javaslatot elutasított, meg kell jegyeznünk, hogy bolgár részről ilyen javaslat nem tétetett.

Uj török hadtest

Konstantinápoly, augusztus 1. Konstantinápolyban új hadtestet állítanak fel, a melynek parancsnoka Dzsemal bey, a konstantinápolyi katonai kormányzó lesz.

Drága a háború

Bukarest, augusztus 1. A román hadsereg eddig husz millió frank készpénzt fizetett ki a bolgár lakosságnál eszközölt bevásárlásokra.

Kolera a román hadseregben

Bukarest, augusztus 1. Szerda estig a román hadseregben hét koleraeset fordult elő.

Albánia jövője

Róma, augusztus 1. Azzal, hogy a londoni nagykövetségi reünio megállapította Albánia statutumait. Albánia ügyé már jórészt megoldottnak tekinthető. Az északi határ már meg van állapítva a legközelebbi sorra kerül a déli határ megállapítása. Az önálló Albánia, kétségtelenül a hármasszövetség, de első sorban monarchiánk külpolitikájának eredménye, amelyet ebbeli törekvésében hathatósan támogatott Olaszország is. Albániára vonatkozó akaratunk parancsolta ki Montenegrót és Szerbiát a jövőndő önálló Albánia területéről s ennek az akaratnak szerzett érvényt egész Európa, amikor Szkutari kiürítésére nemzetközi akciókat indított meg s hajtotta végre.

Albánia északi határa — mint már ismertetes. — a Bojana folyónak az Adria tengerbe való torkolatától kezdődik s e folyó völgyével párhuzamosan Goriciaig terjed. Itt éri el a Bojana folyót a Szkutari tótól elválasztó hegy csucsát. Közben a albán Gruda és Hoti néptörzsek Montenegrónak jutnak, a határ pedig a montenegrói Kuci és az albán Klementis törzsek közt Pladai és Guzinjeig terjed. Ez a két terület is Montenegrónak jut. A határ Djakovóig jut, de ez a város is Montenegróé. A szerbek és montenegróiak ezen kívül megkapják Prizrendet, Dibrát, Strugat, Mitrovicát és Ipeket, amelyeknek lakosai pedig jórészt albánok.

A déli határokat illetőleg az első sorban érdekelt Olaszország követelése a következő: Cap Stylos és a Boritza kerület Albániáé legyen, mert másként Olaszország nem őrizheti meg presztizsét az Adria tengeren. Olaszország flottájának védelmi bázisa ugyanis nem az Adria tenger, hanem a Joni tenger. Cap Stylosban Görögország és társai olyan flottabázist nyerhetnek, amelyből Barit, Brindisit veszélytelenül fenyegethetnék. A Boritza kerület csakis az albánoké lehet. Az olasz sajtó főleg az ellen tiltakozik, hogy Albánia déli határának ügyét egyesítsék a szigetek ügyével, annál is inkább, mert ez utóbbi kérdést már rendezte Olaszország és Törökország egymással a lansannei békekötésben.

Az albán statutumok értelmében féléven belül

végrehajtják a közigazgatás szervezését és a csendőrség beosztását, amelyeknek élére svéd tiszteket hívnak meg. De ez csak a kisebb része a munkának, gazdaságilag kell fejlődésképesé tenni az új országot, az igazságszolgáltatást, a közutakat, a vasuti hálózatot kell megszervezni és létesíteni. Talán elég lesz erre a kitűzött hat hónap s akkor azután Európa akarátából szuverén fejedelem ülhet Albánia trónjára, hogy az új ország népét tovább vezesse és az ország kulturáját és gazdaságát kiépítse.

Róma, augusztus 1. Valonából jelentik, hogy tegnapelőlt este erős görög csapatok törttek be az albán Bolena községbe. A lakosság fegyvert fogott és heves tüzharcz után a görögök számos halott és sebesült hátrahagyása után visszavonultak.

Magyarok a bolgárok bánásmódjáról

A Szófiai Magyar-Egyesület a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A nagy késéssel ideérkezett hazai lapokból meglepégedéssel konstatáljuk, hogy a magyar közvélemény a külföldön elterjesztett koholt híreknek, melyek a bolgár nép józan természetének és kiváló polgári erényeinek lealacsonyítását célozták, nem adott hitelt. A bolgár nép a mostani válságos, nehéz percekben újra megerősítette a jó hírét, a melyre példás józanságával és az európai kulturára irányított céltudatos törekvésével fogva a külföldön a közelmúltban oly nagy mértékben tett szert. Köztudomásu, mily jó bánásmódban részesültek az első balkáni háboruban kézrekerült nagyszámu török foglyok.

A mostani háboru folyamán ideszállított szerb és görög foglyok épp így a legjobb bánásmódban részesülnek és még csak indulatos szavaknak sincsenek kitéve. A Bulgáriában nagy számban élő görögök és szerbek szabadon és nyugodtan folytathatják foglalkozásukat. Számos műhelyben a bolgár munkások a szerbekkel és görögökkel a lehető legbékésebben dolgoznak és viszály soha sem támad köztük. Az országban bámulatos rend és nyugalom uralkodik. A nép bizik a kormányban és a hadseregben és türelmesen várja a megpróbáltatások végét. Ha ily példás viszonyok ellenére a külföldön mindennemű hírek terjedtek el: hogy Szófiában éhínség, forradalmi zavargás stb. törték ki, ez csak annak a tévnek tulajdonítható, hogy Bulgária hosszú napokon és heteken át teljesen el volt zárva a külfölddel való érintkezéstől és a kormánynak nem volt módja e célzatos hírekkel szemben föllépni. A már majdnem egy évig tartó háboru megviselte ugyan az országot, de megtörni nem bírta. Csodálatos szellemi és anyagi erő lakik ebben a tehetséges, jóra való népben és kétségtelen, hogy az országban a béke megkötésével új, fokozott föllendülés fog kezdődni. A szófia Magyar Egyesület elnöksége.

Szófia, augusztus 1. (B. T. I.) A szófia cseh kolonia tagjai, a cseh lapokhoz erélyes tiltakozást küldöttek és a balkáni eseményekről, a harctéri helyzetről és a bolgár lakosság magatartásáról szóló tendenciózus és elferdített jelentések ellen. Az aláírók kijelentik, hogy mint szemtanu, annak a nagy türelemnek, emberiségnek és szabadságnak, amely Bulgáriában uralkodik, bizonyosságot tehetnek arról, hogy Bulgáriának nem volt oka hinni, hogy védtelen néppel szemben elkövetett üldözésekkel vádolják, hanem ellenkezőleg a szerencsétlenekkel szemben tanusított legkörültekintőbb magatartás megczáfolhatatlan bizonyítékaikat szolgáltatva.

Vasuti forgalmunk Romániával

A MÁV. igazgatósága jelenti: A román kir. államvasutak értesítése szerint augusztus 1-től a 13. és 14. számú gyorsvonatokat Predeálig forgalomba helyezték. Az 501. és 502. számú vonatokhoz Predeálon lesz csatlakozás.

A román államvasutaktól vett értesítés szerint a keleti osztendei expresszvonatok Verciorova—Bukarest—Constanza között vasárnap, azaz augusztus 3-tól kezdve ismét rendszeren közlekednek. Ennél fogva a 401. és 402. számú keleti expresszvonatok Budapest—Orsova—Verciorova közt is forgalomba fognak helyezettetni. Első indulás Budapestről szombaton, augusztus 2-án. Ellenirányban első indulás Constanzáról valamint Orsováról, szerdán, augusztus 6-án.

A Krupp-boitrány

— A pör második napja —

— Saját tudósítónktól. —

Berlin, augusztus 1.

A mai napon folytatták a Krupp-pör tárgyalását. A tanuvallomásokból kiderült, hogy a gyár jobban volt értesítve a katonai titkokról, mint az illetékes hatóság. A kényesebb kérdéseket zárt tárgyalásokon intézték el és ezekről semmi se szivárváros ki.

Brandt volt ma az első tanu. Jelentéktelen dolgok elmondása után kijelenti, hogy a cég egész levelezése kezén ment keresztül, kivéve Metzen és Schütz urak magánleveleit.

Az elnök: Nem tartalmazták a magánlevelek a legfontosabb titkos ügyeket?

Tanu: Ez ki van zárva. Ismerem az egész anyagot és ismerem a hadsereg és tengerészet valamennyi konstrukcióját. E tekintetben nincsen titkok előttem. A jelentések 50 százalékának nagyobb része a versenyárrakra vonatkozott. A jelentések legnagyobb része felesleges volt. Schütz ur az anyagot különben hivatalosan is megkapta.

Elnök: Tudja ön, hogy ki adta át Liebknecht urnak az anyagot?

Tanu: Erős meggondolással szerintem csakis Metzen ur. A titkos jelentések néhány másolata lakásomon volt, hogy megsemmisítem azokat.

Elnök: Nem tartotta ön vissza szándékosan az anyagot? Talán azért, hogy fegyver legyen a kezében?

Tanu: Nem. Ez esetben Tracner igazgató előtt nem említettem volna a Metzen ural folytatott beszélgetést.

Ulrich ügyvéd: Tudomása volt tanunak arról, hogy a hadsereg és Krupp között nincsen titok.

Tanu: Ez helyes. Azt mondták, hogy minél többet tud meg a Krupp céga, annál előnyösebb ez a hadsereg részére. Nálam főleg arról volt szó, hogy a konkurrenzia árát ismerjem. A tanu továbbibban kifejté, hogy a vizsgálati fogság folyamán tett vallomásai lelki depresszió hatása alatt született. Öngyilkossági szándéka volt és ezenfelül agrárkódás következményeit szenvedte. A jegyzőkönyv szerint hemzseg a valótlanságoktól. Bár némelykor ő fizette az ételt vagy a sört, ebben ne lássa senki a bizonyos szolgálatokért adott jutalmat. Tiljannak kisebb 10—20 márkás kölcsönöket adott, de a pénzt az mindig visszafizette. A karácsonyi 100 márkát azért adta Pfeiffernek, mert jólelkű ember és örömet akart szerezni Pfeiffer gyermekeinek.

Dr. Barnau ügyvéd azt ajánlja, hogy hallgassák ki az orvosszakértőt arra a balesetre nézve, amely a tanut érte, valamint a baleset következményeire nézve.

A tanu ezután Drösehez való viszonyáról szól. Régebben azt vallotta, hogy megígérte Drösenek közbenjárását abban az irányban, hogy a Krupp cégnél alkalmazják, ha Dröse ellenszolgáltatás-képpen híreket szolgáltat és a rendelési könyvből kivonatokat közöl. Ma azt állítja tanu, hogy akkori vallomása valótlan volt, hogy Drösetől semmiféle jelentést nem kapott és kijelenti, hogy Dröse lakásán megmutatta a rendelési könyvet. Azt nem mondhatja, mily anyagot kapott Schleidertől. Rendszeres összejeveleik nem voltak. Schleuder kiadásainak fedezésére mindössze 200 márkát kapott.

Ulrich ügyvéd itt közbe szól: Ez a kis tábori mozsarakra vonatkozik?

Tanu: Az adatok nagy része a fegyverre vonatkozik. Pénzajándékot Schleuder nem kapott tőle. Mindig csak kiadások megtérítéséről volt szó.

Hogó vádlott azt vallja, hogy Brandt olyképpen vallotta, hogy csak Brandt nézeteit és kijelentéseit kellett megerősítenie.

Brandt: Én mindenről tájékozva voltam.
Elnök: Hogó vádlott a Brandttal való érintkezésben nem volt feljegyezve felvilágosításokkal szolgálni.

Hogó vádlott: Bevallom, hogy a szabályzat ellen véttem.

A délutáni ülésen Jung alezredest, a hadügy-minisztérium kiküldöttjét hallgatják ki arra nézve, vajjon van-e oly rendelkezés, mely előjogokat biztosít a Krupp cégnek.

Tanu: Az e rendelkezésre vonatkozó állítást a leghatározottabban visszautasíthatom. Másrészt van egy rendelkezés, amely azt mondja, hogy az árlejtéseknél a Krupp cégét bele kell vonni. Hogy ki kapja azután a megbízást, az egészen más dolog.

Egy-két jelentéktelen tanu kihallgatása után az elnök zárt tárgyalást rendelt el, amelynek befejezése után a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta el.

KÜLFÖLD

Castro forradalmat szervez. New-yorkból érkezett távirat szerint Curacaoból az a hír érkezik, hogy Castro hívei Venezuelában elfoglalták Coro várost és elfoglalták a kormányzót és Jurada tábornokot. Azonkívül híre jár, hogy Castro tegnap Venezuelában parírozott. Venezuelában a politikai helyzet rendkívül kritikus. Számos előkelő állású személyiséget leartóztattak. Castro számos híve, köztük Castro két unokaöccse, titkon Coroba és Bogotába utazott. Általános az a vélemény, hogy Castro hívei forradalmat fognak szervezni.

A hollandi kormányválság. Hagából jelentik: A szabadelvű pártok képviselőinek gyűlése megvitatta azt a magatartást, amelyet a kormányválság ügyében tanúsítani kell. Tekintettel arra, hogy a szocialisták vonakodnak tárczát vállalni. A gyűlés egyhangulag sajnálatát fejezi ki a szocialisták magatartásán, minthogy a liberális-szocialista kormány elég nagy többséggel bírt volna a kamarában, hogy az általános választójogot megvalósítsa. A gyűlés úgy határozott, hogy a szocialisták által a liberális kormány támogatása ellenében fölállított követelések nem nyújtanak garanciát a program megvalósítására. Ennek fogva a gyűlés az egyesült liberálisok kormányalakítása ellen foglalt állást.

Birálat a német hadseregről. Párisból jelentik, hogy nagy feltűnést keltett ott a francia hadsereg egyik legnépszerűbb tábornokának tegnapi beszéde, amelyet a szenátusban a német hadsereg kiválóságáról tartott. A katonai javaslatok voltak napirenden és Gouzy beszéde után szót kért Pau tábornok. Négy óra hosszat feszült figyelem közepette himnusz zengett a német hadseregről, amely sokkalta hatalmasabb a francia hadseregnél, hiszen rendes állományban 200.000 tartaléka 1 millió 200.000, versenyezni sem lehet vele és szervezete elsőrangú. Mozgósítás esetén a német birodalom hadserege két teljes nappal megelőzi a francia sereget. I. Napoleon óta a világ első serege a német, amely támadásra van berendezve. Jellemző, hogy egy árva szó ellenmondás sem hangzott Pau tábornok beszéde közben, amelynek esztendője az volt, hogy a világ legjobb tüzérsége a német.

A hároméves katonai szolgálat. Párisból jelentik: A szenátus pénzügyi bizottsága elhatározta, hogy a hároméves katonai szolgálatra vonatkozó törvényjavaslat 12. cikkelyét, amely a családfentartók napi pótlékát állapítja meg, megváltoztatja.

A Panama-kiállítás. Washingtonból jelentik: Bryan államtitkár kijelentette, hogy nem adta fel még a reményt, hogy Anglia és Németország még egyszer mérlegelni fogják elhatározásukat és a szanfranziszközi Panama-csatorna kiállításán részt fognak venni. Újabb tárgyalások fognak megindulni abból a célból, hogy Angliát és Németországot a kiállításra való részvételre rávegyék.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI. ker., Váci-körút 19. alatt van

A szerkesztőség telefonja 7—88.

A kiadóhivatal telefonja 7—06.

A nyomda telefonja József 5—93.

A brixleggi passziójátékok

— Saját levelezőnkől. —

Brixlegg, július vége.

Az Inn alsó völgyében. Kufstein és Innsbruck között elterülő termékeny síkságnak körülbelül a közepén terül el Brixlegg. Mi magyarok, kik a külföld szép vidékeit talán jobban ismerjük, mint hazánkéit, alig hallottuk hírét ennek a falucskáknak. Nem beszéltek arról, hogy szinte látványosság számba megy a falu gyönyörű fekvése, a régi faházak virágdíszes ablakai, a faszindelyes tetők, melyeket kődarabokkal raknak meg: az 1300 lakóju falucskáknak szép üzletei, melyekben mindent megkap olesó áron a fővárosi ember, a vendéglők egész tömege, melyekben az üdülőket nem zsarolják; nem említem ezt a becsületes, romlatlan népet, melynek törekvése nem a hirtelen meggazdagodás vágya, mely elriaszja az üdülőket, hanem az a törekvés, hogy pénzéért mindig jót kapjon az idegen: ezek tudott dolgok ezen a környéken. Hiszen a szomszéd Bajorország, Ausztria és Németország, sőt az Egyesült Államok szolgáltatják jelentékeny részét az itt üdülőeknek.

Csak mellékesen jegyzem meg és ez szolgáljon vezérfonalul hazai üdülőtelepeinknek, hogy a lakásviszonyok bámulatosan olesók. E sorok írója egy villában lakik, mely gyönyörű gyepes térség közepette terül el és a lakásért családostul, világítással és kiszolgálással együtt napi kettő koronát kell fizetnie. Megtörtént vele egyszer a következő jellemző eset.

Bemegy az üzletbe és vaját kéri.

— Főzéshez használja? — kérdi a kereskedő.

— Nem. Az uzsonnához szükséges.

— Akkor várjon egy negyedóráig, még friss vaját kapunk. Ez a vaj reggeli vaj, ezt már nem ajánlom.

De nem ez a célja mostani levelemnek. A passziójátékokról akarok pár sort írni: a passziójátékokról, melyek közül az oberammergauit mindenki ismeri, de a brixleggiről nagyon kevesen tudnak. Pedig a dolog megérdemli, hogy tudomás szerezzünk róla. Igaz ugyan, hogy nem akar riválisa lenni az oberammergauinak (de sokkal híresebb, mint a thierseei, vagy erli (mindkettő Tirolban) és így megérdemli, hogy szó essék róla.

A brixleggi passziójáték nem nézhet vissza hosszú multra. Mindössze alig 60 esztendeje, hogy megindult. Az 1867-ik év karácsonyán történt, hogy egy Winkler Lajos nevű káplán, akit Erlből, a passziójátékok egyik ősi fészkeiből, helyeztek át Brixleggbe, a karácsony alkalmával előadott darab szemlélete alkalmából arra az ötletre jött, hogy a brixleggiek is meghonosíthatnák a passziójátékokot.

A szót csakhamar tett követte. Az amugy is mély vallásos érzelű és a színjátszást már hosszú idők óta megszokott parasztság lelkesedéssel karolta fel az eszmét és a község által ajándékozott telken fából felépítette a színházat. A falu aprajánagya lázasan dolgozott és az 1868. év tavaszán elkészült a hatalmas faalkotmány, mely 1200 nézőt fogadott be. Ugyan ezen év nyarán meg kezdtek az előadásokat és elhatározták, hogy ezeket minden 10 esztendőben megismétlik. Ezen határozat azonban nem vált valóra, mert a falun végig zuhogó hegyi patak: az Alpbach pusztításai a község lakóit többször arra késztették, hogy védekezzenek a rohanó árvíz ellen.

Az az egy bizonyos, hogy az előadásokat fokozott siker kísérte és e sorok írója igazán kíváncsi volt a parasztkok játékára.

Július 27-én reggeli 9 órakor mozsárlövessel adtak jelt a játék megkezdésére. A favázás muzsacsarnok majdnem színtől megtele. Hozzávetőleges számítás szerint vagy 1200 néző szorongott kemény fapadokon, köztük vagy 50 amerikai, többnyire nő, kik direkt a passziójáték szemléletére utaztak ide. A színház elég szellős, a község nagyon vegyes. Az amerikaiakon kívül sok birodalmi német, különösen bajor, osztrák és egy-két magyar lesik a függöny felgördülését. Igen sok pap és paraszt látható a község között. Ez utóbbiak különféle viselkedés tarka képet nyújtanak; sokan itt töltik el reggelijüket, Pontban 9¼ órakor megjelenik a prolog, az

ítteni tanit
prolog nem
hangon re
képef. Az
jól működ
tagjait. Ma
táru a néz
zsálembe
mind hossz
nyörüen b
és diszhe
Leirni hos
egyes fázis
bucsuja M
ségbeesés,
szítés.

A mi
ja magasl
dulatai és
hogy bárm
ítteni zene
lyesíti.

Igen j
és Armath
lyesítője S
tusi arcz;
Gyönyörü
nyos term

A lábmosá
kinzás ala
való szere
Csak beszé
játssza elő
lyesítő, egy
krata lett é
nehéz meg
szólással b
Egészl
lávoztam.

Bud
Meg
Nya
Mos
Nem
Nap
Mer
Csak

Téli
Állt
Nők
Sarl
És j
Aszt
Aki
S te

Bán
Hol
S a
Mos
Mer
S é
Meg
Se

Gyó
Zen
Kifi
Mer
Es
Böl
Kor
Téli

Az
politi
Szerkes
Kiadóh
Nyomda

íteni tanítónő képében melléje sorakozik a kar. A prolog nem valami élvezetes, meglehetősen monoton hangon recitálja a következő eseményt és az előképet. Az előképek mind kifűnően sikerültek, a kar jól működik és a zenekar diszkrétan kíséri a kar tagjait. Majd föllebben a függöny. Igazán festői kép tárul a nézők szeme elé. Krisztus bevonulása Jeruzsálembe igazán elragadó. A sok száz gyermek, mind hosszuhaju, férfiak, nők festői tömege gyönyörűen bontakozik ki. Egyáltalán az összes képek és díszhelyek mind szebbek, mint aminőt vártam. Leírni hosszadalmas volna a megrázó esemény egyes fázisait, de különösen megemlítendő, Jézus bucsuja Máriától, az utolsó vacsora, Judás kétségbeesés, Krisztus Pilátus előtt és a keresztre feszítés.

A mi a szereplőket illeti, leginkább Judás alakja magaslik ki; bámulatos arczjátéka, remek mozgólatai és kitűnő beszédje alkalmassá tennék arra, hogy bármely színpadon betöltse helyét. Judást az itteni zenekar karmestere, Kirchner Rezső személyesíti.

Igen jök még Mária, Kaibhas és Annas, Pilatus és Armathiai József. A többi közepes. Jézus személyesítője Schraffl Mihály ácsmester. Valódi Krisztusi arca; fekete Krisztus, akár egy Van Dyck-féle. Gyönyörű szép arczél, villogó szemek, magas, arányos termet, valami istenit kölesőznek alakjának. A lábmosás szertartása, Máriától való bucsuja, a kínzás alatt tanúsított magaviselete, a kereszten való szereplése a hivatott színművészre vallanak. Csak beszéde idegenszerű, a mi nek oka, hogy most jätssza először Jézus alakját, mert az előbbi személyesítő, egy gyönyörű szöke alatt, szociáldemokrata lett és így nem szerepelhet. Egy év alatt pedig nehéz megtanulni annak, aki eddig csak tiroli tájszóval beszél.

Egészben véve egy kellemes nap benyomásával távoztam. Többet kaptam, mint amennyit vártam.

L. Ö.

Ez is nyaralás?

Budapestem szép határa
Meglátalak valahára,
Nyaralásból visszatértem.
Most nyaralni nem volt érdem!
Nem nyaraltam, de telettem,
Napsugárt sehol se leltem,
Mert amerre keltem-jártam,
Csak télkabátot láttam.

Téli bunda fűrdődresszben
Álltunk a víz partján lesben
Nőkkel tömött telt trikókra,
Sarki főkavadász-módra.
És jöttek nők, kérem ássau,
Asztrakánban zuzmarásan.
Aki, mint mi, áztak-fázlak
S tengerhaján korcsolváztak.

Bánatosan mentem délnek,
Hol meleg hófokok élnek.
S a hol máskor narancs virult,
Most csak a szállodás pirult.
Mert a bőröm is levette,
S én nyaraló, hős levente
Megis hültem persze végül
Se kabát, se bőröm nélkül.

Gyógydíj, hődíj, földi, légdíj,
Zenédíj, aldíj, erénydíj,
Kifizettem vagy száz díjat
Mert a gyógy mód csakis így hat.
És csakugyan meggyógyultam
Bőlesebb lettem és okultam.
Konkluzióm forradalmi:
Téli nem lehet nyaralni.

L. Ö.

Az „Egyelértés“

politikai napilap telefon számai:
Szerkesztőség ... 7-88
Kiadóhivatal ... 7-06
Nyomda: ... József 5-93

UJDONSÁGOK

Ugorkaszegon

* * *

— Mi különbség van egy süket díj-birkózó ellenfele és egy lóversenyteri szolgaközött?

? ? . . .

— Az egyik siketet teper, a másik pedig ticketet seper . . .

— Ugyebár, borzasztó rossz a vicc, de mindenestre elviselhető azokra nézve, kik a nyarat a jó öreg Pesten töltik. Nem mintha Pest enyhítené ennek a borzalmas hasonlatnak rettető hatását, hanem mivel nyáronként olyan rossz érzéseket csinálnak a mi városunkban, hogy a siket-ticket vicc, még a megbocsáthatók közé tartozik. Az ember megvonogatja legfeljebb a vállát és kimondja rá a szentenciát: „Ugorkaszegon“.

Pesten ugyanis a nyár beállával minden ember nemcsak jogának, de kedves kötelességének tartja, hogy egy kicsit megbolonduljon. Hiszen van is abban valami igazság, hogy 38—40 Celsius mellett az ember nem csinálhat olyan retorikai és stilisztikailag tökéletes humort, mint a szalonok téli estélyein és az is igaz, hogy a kánikulában az ember még a legnagyobb hülyeségeken is mulat. De, Istenem, hol van most a kánikula, hol van a 38—40 Celsius hőség. Bizony nincs sehol és a nyári hőségből egy maradt csupán — a nyári vicc.

Mert Pesten zuhoghat az eső és szállhat a hőmérő a 0-fok alá, az emberek mégis kihajtott nyaku tenniszíngekben, fehér nadrágban, szalmakalappal járnak és sóváran gondolnak azokra a boldog fürdőn üdülőkre, kik akár télkabátjukat is felhuzhatják magukra, ha fáznak. De, aki Pesten marad, az azért marad Pesten, mert neki legjobban tetszik a nyár és bizony még szakadó esőben is kiül a kávéház terraszára, hogy azzal is bizonyítsa teljes megelégedését. Elkeseredésében pedig, mit is tehetne mást, gyártja egymásután a legrosszabb nyári vicceket.

A kin-hasonlatok és különbségeknek nyáron két melegágya van Pesten: egyik a liget, a másik Buda, főleg pedig a szinkör vidéke, ahol, ugyebár, Elnökné-mileg jól érezzük magunkat, mondhatnám Masa-mese-mód és bizony ezért legkevésbé sem akarom magamat Carmen-fetgetni. És, kérem, ez így megy egész este, az ember nem hall mást, csak rossz szójátékokat és ha félre huzza kissé az orrát, mindjárt reátámadnak: „Ugyan, mit akar ugorkaszegonban“.

A liget környéke a még rosszabb viccektől hangos.

— Mit szólsz a nagyságához?

— Milyen nagyságához?

— Hát a kalapom nagyságához . . .

— Mondj egy lehetetlen szót?

— Nincs.

— Dehogy nincs. Például: üldögélve.

— Miért lenne ez lehetetlen?

— Mert a dög nem ülhet élve . . .

— Miért van a konflis elé egy ló fogva, a fiakker elé pedig kettő?

. . . ?

— Hogy huzza . . .

— Mihez hasonlít az Operaház előtti egyik szfinx?

. . . ?

— A másikhoz . . .

— És, kérem, itt össze lehetne állítani akár tíz oldalon keresztül legbolondabb nyári vicceket, amelyek mind arra alapulnak, hogy a megkérdezett nem gondol a legegyszerűbb megoldásra. Mindig valami szellemes megoldáson töri az ember a fejét és végén kiderül, hogy a megoldás annyira egyszerű és éppen természetességénél fogva nem is gondolunk rá.

Az idei nyárnak két felkapott vicce van: a kis rendőr és az ing. Az ember rámutat egy közép-magasságú székre és megkérdezi:

— Láttál-e már ilyen kis rendőrt?

— Nem.

— Hát nincs is.

A hatás rendesen leírhatóan. A másik talán még komiszabb. A viccelő erősen szemügyre veszi az áldozat ingét, aztán diszkrétan megkérdezi:

— Mond kérlek, meddig viselsz te egy inget?

— Én . . . én, kérlek . . . rendesen . . . három napig.

— Ugy? . . . Én a nyakamtól a térdemig.

— Aki azonban megkísérli ennek a viccnek kolportálását, azt másnap rendesen bevért fejjel szállítják a Rókusba a mentők.

Kedves vicc a Paar grófról szóló is, annál is inkább, mert ez ellen az egy vicc ellen van védekezés.

— Hogy hívják Paar gróft, ha a király nélkül ül egy kocsiban?

. . . ?

— Hát Unpaarnak.

Ha már most az ember a viccelőt jó pesti szólásmód szerint ki akarja vesézni, akkor a feltett kérdésre: „Hogy hívják Paar gróft, ha egyedül ül egy kocsiban?“

Habozás nélkül rávágja:

— Bolfrasznak.

Ilyenkor a kivesézett legfeljebb elkeseredésében moroghatja a foga között:

— Kapsz mindjárt egy bolfrászt . . .

Mert, kérem, amint látni tetszik, van még humor Budapesten. Ha nem is valami előkelő, de azért humor. Akinek nem tetszik, az mehet a Quarnerora, vagy az Északi tengerhez, ott sem kap többet.

Mert, kérem, nyaranként mi mindnyájan a Simplicissimus, Fligende Blaetern és Vitzrakette-ből kivágott karikatúrák vagyunk, akik elnyulva ülünk kényelmes karosszékeken s ha megnyomnak rajtunk egy rugót, buta vicceket mondunk. Igaz, erről jut eszembe: mi a különbség egy gummi dugó és egy záró rugó között.

. . . ?

— Hát az egyik duganyos rugó, a másik ruganyos dugó.

A vicc annál is sikerültebb, mert elmondása esetén az ember rendesen „ruganyos“, sőt „kiruganyos“ léptekkel hagyja el a társaságot.

De hát, Istenem, mit csináljunk. Pesten is csak kell mulatni és a szép júliusi és augusztusi hónapban mindenkinek megbocsátanak mindent. Ilyenkor az emberek legnagyobb esőben is puha ingben, fehér nadrágban és szalmakalappal járnak és ha meglátják egymást, buta vicceket mondanak.

Tetszik tudni: ugorkaszegon . . .

Kösti.

NAPIREND: Naptár: szombat, augusztus 2-án. Róm. kath.: Liguori Alfonz. — Prot.: Gusztáv. — Görög-orosz: julius 20. Illés próféta. — Zsidó: Thannusz 28. — A nap két reggel 4 óra 38 perczkor, nyugszik este 7 óra 32 perczkor. — A hold két éjjel 3 óra 56 perczkor, nyugszik este 7 óra 53 perczkor. — *Nyitvalevő muzeumok:* Nemzeti Muzeum ásványtára 9—2-ig, Aquincumi Muzeum 9—4-ig, Erzsébet Muzeum 9—4-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Iparművészeti Muzeum 9—1-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Báth Muzeum (Városligeti Fásor) 10—4-ig, Széchenyi Muzeum 10—12-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum: külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig. — *Nyitvalevő képtárak:* Magyar Biedermaerek kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig, Belépdődíj 1 korona, Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva egész nap, A Szépművészeti Muzeum modern képtára, nyitva 10—2-ig.

— **Időjárás.** Hazánkban az elmúlt 24 óra alatt a Dunántulnak, meg az Alföldnek déli felét kivéve, mindenfelé esett kisebb — jobbára 5 mm-en aluli — csapadék, 5 mm-en föltüli esők az északi Kárpátokon (10—20 mm., Tátrafüred 20 mm.), meg elvélve az északkeleti részekben és itt-ott Erdélyben fordultak elő. A hőmérséklet sülvedt s napi közepe 4—7 fokkal alatta maradt a normálisnak; a maximum 25 fok C volt Fiumében, Zombolyán, meg Orsován, a minimum 5 fok C Bolfalun. Jólát: Az időjárásban lényeges változás nem várható.

— **Új nemesek.** A király Illés Jenő kuriai tanácselnöknek, valamint törvényes utódainak saját kérelmére történt nyugdíjazása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a magyar nemességet a „viski” előnévvel díjmentesen adományozta. — A király dr. Dévai Ignácznak, az igazságügyminiszteriumban alkalmazott kuriai bírónak, valamint törvényes utódainak, sok évi buzgó és sikeres szolgálatai elismerésül a magyar nemességet „füzeskomlói” előnévvel díjmentesen adományozta és egyúttal megengedte, hogy nevezettek vezetéket nevüket „Dévay”-ra változtassák.

— **A pápa állapota.** A bécsi nunczius ma a következőket mondotta el a pápa állapotáról: A szentatya már hosszú idő óta arteriosclerosisban szenved és már Velenczében is volt ez a baja. Az a hír, hogy a szentatya állapotában aggasztó rosszabbodás állt be, nyilvánvalóan túlzás. Éppen tegnap érkezett a Vatikánból jelentés, de ebben szó sem volt arról, hogy a szentatya állapota rosszabbodott. Nem tételezhető fel, hogy a krónikus baj egy éjszaka alatt egyszerre olyan rosszra forduljon. Hogy a szentatya állapota nem ad aggodalomra okot, annak legjobb bizonyítéka az, hogy mindeztideig egyetlen táviratot sem kaptunk a Vatikánból, ami pedig feltétlenül megtörtént volna, ha a szentatya betegsége aggasztó volna.

— **Török hercegek Bécsben.** Trieszti jelentés szerint szerdán este befutott a trieszti kikötőbe a *Kavalla* nevű török yacht. A yacht fődelzetén öt török herceg volt, akik tegnap innen Bécsbe utaztak.

— **A blankenberghei fejedelmi találkozás.** Brüsszeli jelentés szerint *Ferencz Ferdinánd* trónörökös ma utazott el a belgiumi Blankenbergheből. *Albert* belga király nyitott autón jött ide Oszten-déből, hogy a főhercegtől elbucsszon. A király, aki fekete civilruhát viselt, esokroi nyujtott át *Hohenberg* Zsófia hercegnőnek, majd a vonat szalonkocsijáig kísérté el a főhercegi párt. Itt rendkívül szívesen bucsuztak. A trónörökös gyermekei kezét csókolták a belga királynak.

— **Az újságírók betegpénztárából.** Dr. *Alföldi Bélát*, a Budapesti Újságírók Egyesületének betegpénztári orvosát e hó végéig dr. *Schweiger Pál* kerületi orvos helyettesíti.

— **A csehországi nagygyakorlat.** Jelentjük, hogy az idei nagygyakorlatokat Csehországban tartják meg. Újabb híradás szerint a gyakorlat szeptember 15-én kezdődik és három napig tart. A két tábor vezére, *Brudermann* lovassági tábornok hadseregfelügyelő és *Auffenberg* gyalogsági tábornok hadseregfelügyelő lesz.

— **Százéves református egyházközség.** Az aradmegyei Borossebes községben a napokban ünnepelték a református egyház és templom százéves fennállásának ünnepét. Az ünnepségre a vidékről számos vendég érkezett. *Balogh László* nagyszalontai esperes nagyhatású beszédet mondott, majd *Szabó József* borossebesi lelkész feljegyzések alapján ismertette a templom történetét. Végül *Csécsei Imre* aradi lelkész és tanácsbíró mondott nagyszabású beszédet. Este a kaszinóban hangverseny volt.

— **A Liga és a Reformklub költözködése.** A Választójog Országos Szövetsége és az Országos Reformklub helyiségét máától kezdve VI. András-sz. ut. 48. sz. I. emelet alá helyezte át.

— **Mednyánszky báró kalandja.** Aradon ma reggel bosszantó kellemetlenség érte *Mednyánszky László* báró festőművésznünket. A festőművész, aki voltaképpen Erdélybe készült, tegnap érkezett Aradra, ahol ma reggel kiment az ötemető mellé, hogy néhány vázlatot készítsen. A kopottas külsejű, rajzolgató idegent egy közrendőr gvanusnak találta s bekísérte a rendőrségre, ahonnan azonban hamarosan elbocsátották a magát levelekkel is igazoló festőművészt. *Mednyánszky* különben kijelentette, hogy ezek után már nem megy le Erdélybe, mert ott, a romániai határ közelében esetleg komolyabb baj is érhetné.

— **Elhunyt tartományi elnök.** Salzburgi jelentés szerint *Schaffgotsch* gróf tartományi elnök ma reggel 8 óra 40 perczkor szélhűdés következtében meghalt.

— **Az ácsi csata évfordulója.** Komáromból jelentik: A komáromi függetlenségi kör ez évben is megünnepeli az ácsi győzedelmes csatának hatvannegyedik évfordulóját. Augusztus 3-án, vasárnap délután különvonaton utaznak Ácsra az ünnepségen résztvevők, ahol az emlékoszlónál *Varqa Sándor* ref. lelkész mond ünnepi beszédet. Beszélni fog ezenkívül dr. *Szabó Kálmán*, a komáromvárosi függetlenségi kör elnöke is. Az ünnepők ezután megkoszorúzzák a herkályi erdőben nyugvó honvédek sírját.

— **Gróf Szapáry Pál ügye.** Egy kora délután megjelenő esti lap ma azt a hangos szenzációt hozta, hogy gróf *Szapáry Pál*, az ismert mágnás ellen bünvádi feljelentést tett a rendőrségen *Gerliczy* Ferencz, Szeged munkapárti képviselője. A hír szerint a feljelentés a gróf letartóztatását is kéri. A feljelentés mögött érdekes manipuláció rejtezik. A gróf *Pitrof* Kornél és *Kugler* Albert vállalkozóknak 3.500.000 koronáért átadta sorokujfalui birtokát parcellázási czélokra, azzal a kikötéssel, hogy a gróf az eljövendő nyereség 30%-át, évente körülbelül 300.000 koronát fog kapni. Az üzlet pénzügyi részét a Szeged-Alföldi Takarékpénztár, amelynek *Gerliczy* Ferencz az elnöke, intézte. Később a vállalkozók úgy találták, hogy a szerződés rájuk nézve nem előnyös és meg akarták másítani. A dolognak per lett a vége, amely még mindig folyik. A gróf igazát nem hagyja és az ítéletnek bátran és nyugodtan néz elébe. Ekkor gondoltak arra, hogy bünvádi feljelentést tesznek a gróf ellen és így akarták visszavonulásra kényszeríteni. Azonban se a rendőrség, se az ügyészség nem vette komolyan a dolgot. Amikor látták, hogy így se boldogulnak, a nyilvánosság elé vitték az ügyet és így szerették volna a gróft befolyásolni. Különben gróf *Szapáry Pál* a következőképpen nyilatkozik a dologról:

— A leghatározottabban kijelentem, hogy a megjelent közlemény téves információkon alapul. Azt, hogy ellenem följelentést tettek-e vagy sem, nem tudom, nem tudhatom. A följelentésben foglalt vád azonban abszolúte nem igaz. Báró *Gerliczy* Ferenczcel, a Szeged-Alföldi Takarékpénztár igazgatójával, aki nekem nem rokonom, körülbelül egy éve pörben állok. Az elsőfoku bíróság az én javamra döntött s báró *Gerliczyt* elutasította. A pör folvatában levő polgári pör, amelynek *semmiféle bünyői vonatkozása nincs*. Az, hogy én jogtalanul zálogosítottam volna el ékszereket, vagy más névre irattam volna részvényeket, nem igaz.

— **Széchenyi Lászlóék válnak . . .** A „Petit Parisien” párisi rikkancs újság a következő feltűnő pletykával kedveskedett olvasóinak: — „Gróf *Széchenyi Lászlóné* *Vanderbill* Gladisz el van tökélye, hogy felbontja házasságát, amelyet 1908 januárjában kötött Newyorkban és azzal okolja meg elhatározását, hogy férje, gróf *Széchenyi László*, a hozomány nagy részét a tőzsdén és merész vállalkozásokban elvesztette. *Vanderbill* Gladys tudvalevőleg 35 millió frankot kapott hozományul. Az idén februárban egy albán küldöttség felajánlotta a fejedelemségei gróf *Széchenyi* Lászlónak, de a grófné hallani sem akart róla, hogy uralkodó hercegné legyen és az ő unszolására férje visszautasította a felajánlott koronát. Gróf *Széchenyi* Lászlóék válásáról már egy régebbi jelentésünk is beszámolt, de akkor a híresztelést nem erősítették meg. Most aztán több forrás is jelenti a válási szándékot.”

— **Nyilatkozik a hercegnő.** *Lujza* belga hercegnőasszony, aki ez idő szerint Badenben tartózkodik, egy bécsi újságírónak igen érdekes dolgokat mondott el pöréről. A hercegnő ugyanis *negyven milliót követel* a belga államtól, amely azonban csak hat milliót akar a hercegnőnek kifizetni. A hercegnő kerülni szeretné a pörösködést, amely az ügyvédek szerint nagy botránvokat ígér és szívesen egyezkedne békés úton a belga állammal. A hercegnő elhatározta, hogy Brüsszelbe utazik, hogy ott maga tanácskozzék ügyvédjével. Jöveteléről *Albert* királyt is értesítette és a következő táviratot küldte:

— „Mielőtt kimondanám utolsó szavamot a belga állammal való kínos ügyemben, elengedhetetlennek tartom, hogy tanácsot kérjek a mértékadó személyiségektől. *Kötelességemnek tartom, hogy önt, kedves unokatestvérem, brüsszeli utamról értesítsem*. Mint a királyi család tagja, élek jogaimmal és kérem, hogy ott tartózkodásom idejére megfelelő lakást bocsásson rendelkezésemre. *Lujza*.” Erre a táviratra *Albert* király azzal felelt, hogy a kérését nem teljesítheti a pör miatt. Ez a dolog borzasztóan felháborította a hercegnőt, amihez még az is hozzájárult, hogy valóságos hajszát indítottak ellene.

— Pedig, — mondotta *Lujza* hercegnő, — most egyik ügyvédem elutazott a királyhoz és ez majd elmondja, hogy bármennyire fáj a dolog, de *kénytelen pellenégre állítani II. Lipót magánéletének titkait* . . . — Az után *Mattasics* Gézáról beszélt a hercegnő. Nagyon védelmezte és kijelentette, hogy *Mattasics* majd rágalmazásért beperli azokat a lapokat, amelyek ok nélkül támadták.

— **A Politikai Híradó** könyvmatos laptudósító új lakáscíme: V. Bátorv-utca 10. szám 1. emelet.

— **Odilon Helén automobil-katasztrófája.** Czilli jelentés szerint *Odilon* Helént, a férjét és egy barátjukat szerencsétlenség érte egy autó-túra alkalmából. Dr. *Radván* férje, így mondja el az autószerencsétlenséget:

— Automobilon Bécsből Czirkveniczába indultunk. Csütörtökön értünk *Bruck an der Mur*-ba s innen reggel hét órakor indultunk tovább Czilli felé. Czilli közelében az uton egy kerékpáros haladt, aki egy darabig szabályszerűen az ut baloldalán tartott, majd hirtelen keresztbe fordult. Én gyorsan félrefordítottam az autót, amely hánykolódni, ingadozni kezdett, majd felborult. Feleségem tizenöt méterre röpült ki az autóból s eszméletlenül terült el a réten. Engem az árokban találtak meg. *Biberovic* doktort az utra. Szerencsénkre arra jött egy ulánus trén-csapat s a katonák segítettek rajtunk. Czilliben dr. *Negri* orvos vizsgálta meg feleségemet. Konstatálta, hogy idegrázkódást és belső sérülést szenvedett. Beható vizsgálatot még nem végzett az orvos, mert *Odilon*nak heves fájdalmai vannak. Mos már eszméletlenül van s éltékenkedlődik a szerencsétlenség körülményeiről. Czilliből táviratozzák: *Odilon* Helén állapota ma rosszabbra fordult, a láb emelkedett és a beteget nem lehet táplálni.

— **Az árvíz után.** Csongrádmegyében az árvíz után most meg a felfakadó vizek veszélyeztetik a megmaradt termést. *Csongrádi* jelentés szerint ugyanis a magas vizállás miatt — bár a Tisza néhány nap óta apadásnak indult — a mélévben fekvő helyeken víz fölfakadt. A fölfakadó víz a házak kertjében nagy kárt okoz s a folytonos esőzéssel együtt ezer holdnyi területen tette tönkre a termést. Az ármentesítő lársulat működésbe hozta a nagy költséggel épített nagyréti szivattyút, de kevés sikerrel, mert a rossz csatornázás miatt a víz nem jut el a szivattyútelepre. — *Szatmárnémeti* jelentés szerint a kivándorlási ügynökök most sorra járják *Szilágy*, *Ugocea* és *Szatmármegye*ket és az árvíz által sújtott lakosságot ráveszik a kivándorlásra. Alig mulik el nap, hogy a határrendőrség egy-egy csapatot kivándorlót fel ne tartóztatna a határon. — *Marosújvári* jelentés szerint az árvíz óta a marosújvári ősi sóbányászlat is végveszedelem fenyegeti, a mintegy méternyi vastagságban megrepedezett földterületek olykor-olykor óriási robajjal zuhannak le a kétszáz méteres bányamélybe. A sószállítási üzemet a vasuti állomásig teherautókkal bonyolítják le, mert az iparvasut pályatestje teljesen el van mosva. A szamosvölgyi vasut des—szibói vonalán *Aaranymező* és *Szurdok* állomások között a forgalmi akadály megszűnt. A szamosvölgyi vasut vonalain ezzel az utolsó forgalmi akadály is elhárult és a közlekedés valamennyi vonalon akadálytalanul folvik. A *Törlet* *pezsőgyár* cég ma 1000 koronát küldött *Sándor* János belügyminiszter kezéhez az árvízkárosultak felségélyezésére.

— **Az altábornagy betörője.** Julius hó 15. és 20-ika közötti időben betörték *Vértessy Weiss* Ernő nyug. altábornagy Lovas-ut 3. szám alatti villájába, ahol a szerényeket feltörték és onnan nyolcvet száz korona értékű ruha, fehérnemű és ékszereket vittek el. A rendőrség a tettesek egyikét ma éjjel *Zakariás* Sándor huszonnyéves büntetett előéletű fényképészségű személyében elfogta és letartóztatta. *Zakariás* ugyanis ma éjjel a Vár-aljá-ut 4. szám alatti villába akart behatolni, de az őrszem észrevette és elfogta őt. Előállítását alkalmával több olyan holmit találtak nála, amelyek az altábornagy tulajdonát képezik.

— **Az Océán megkoszorúzása.** Megható gyászistentisztelet volt vasárnap az Océánnak azon a pontján, ahol tavaly a „Titanic” hullámsírba merült. Londoni jelentés szerint dél volt, mikor a gyászos helyre ért a „Franconia”. A hatalmas gözös lassította járását, majdnem egészen megállott és ekkor a fedélzetről egy óriási koszorút bocsátottak le a nyugodt tenger színeire. A koszorút *William Stead*nak, a világhíre lelkés harcossának amerikai kertjében fonták az őz békebarát kedves virágai-ból és elhozták a mély sírhoz. Itt merült el *Stead*. A „Franconia” zenekara mélabus gyászdalt játszott: „Közel Te hozzad, én Istenem”, mindenki könyezett. *Stead* rokonsága eljött erre az utra megkoszorúzni a hullámsírt és a hajónak másfélezer utasa imát rebegett, azután teljes gözzel indult tovább a „Franconia”. Hullámok nem jártak, csöndesen ringott a tenger színén a gyönyörű koszorú.

— **Életunt gépész.** *Kiskunfélegyházáról* jelentik: *Weber* János volt gőzmalmi gépész tegnap agyvondlta magát. Tetének oka életuntság.

— **A kolera.** A belügyminiszterium közlése szerint *Naqbeckereken* gyanus megbetegedés fordult elő, de a bakteriológiai vizsgálat megállapította, hogy az eset *nem kolera*. — *Szabdkán* mintegy öt nappal ezelőtt kolera gyanus tünetek között megbetegedett egy *Petz József* nevű vasuti kalauz, aki hivatalos utján Belgrádban is megfordult. A gyanus beteg és házat szigorúan elzárták és állandó orvos felügyelet alá fogták, míg végre ma — szabdkai jelentés szerint — megállapították, hogy *Petz József* nem kolerás, de még azért tíz napig, csupa elővigyázatosságból nem szabad elhagynia a lakását. A kolerától való rettegés mindazonáltal állandóan terjed a szerb fővárossal szomszédos Bácskában. A belügyminiszter elrendelte, hogy az ország hajózható folyóinak nagyobb forgalmu kikötői orvosok vizsgálják. Ezt az ellenőrzést négy közegészségügyi felügyelő teljesíti. Az illető közegészségügyi felügyelők már elmentek kiküldetésük színhelyére. — *Ujvidékről* azt a felháborító riasztó hírt jelentik, hogy a szerbiai *Sabacról*, mely köztudomás szerint a balkáni kolera melegágya, 585 baromfit hoztak *Zimonuba*, mellet a zimonyi belépő állomás a belügyminiszter ismeretes filma ellenére a határon át bocsátott és megenyegede azoknak *Ujvidékre* történő továbbállítását. A baromfiküldeményt az újvidéki rendőrség *Pauerle* Nándor főkapitány intézkedésére, a zimonyi belépő állomás engedélye daczára *feltartóztatta* és miután *kolerafertőzött* helyről jött, megfigyelés alá helyezte. Azonnal intézkedett, hogy az 585 darab baromfi a városól jól távolos, egyik egészen különálló és üres sertésudvarban elhelyezést nyerjen, egyben megbizta *Fridmann* Mór városi állatorvost, hogy a baromfi küldeményt figyelje meg. Együttal távirati jelentést tett a főkapitány a küldeményről a belügyminiszternek, a kitől utasítást kér, hogy a fertőzött helyről jött szállítmánnyal mit tegyen? A sürgős táviratra, amelyet a főkapitány szerdán délután adott fel, a belügyminiszter *nem tartotta szükségesnek és sürgősnek válaszolni* és a mikor csütörtök délután sem jött válasz, a baromfizállítmány tulajdonosa *tett távparti panaszt a rendőrség ellen*, küldeményének „jogtalan” visszatartása miatt. Így védekezünk mi a kolera ellen. *Naqbeckerekről* jelentik: Az a hír, hogy *Naqbeckereken Ritter* Jakab katona kolerában megbetegedett, valótlán. Néhány nappal előbb *Ritter* tényleg gyanus körülmények között beteg lett, de pár óra múlva már semmi baja sem volt. Kiderült, hogy sok nyers uborkát evett. Az óvintézkedéseket mindazonáltal megtették s *Ritter* ürülékét felküldötték a kolozsvári bakteriológiai intézetnek. Az intézet ma táviratban értesítette az illetékes hatóságokat, hogy *Ritter*nél nyoma sincs a kolerának. Ezen értesítés alapján *Ritter*t ma kibocsátották a járványkórházból, ahol három nap óta, bár teljesen egészségesen, elkülönítve tartották.

— **Magyar baka szerencsése Montenegróban.** Balogh András 101-ik gyalogezredbeli közlegény 1900 óta a Trebinjében állomásozó zászlóaljnál szolgált. Szolgálatát nem volt terhes, mert a csapatotól elvezényelték. *Moinár Géza* hadnagy mellett tisztszolgálatot látott. Azonban a csinos gyomai gyerekek nem érezték jól magát az idegen országban, szabadulni akart minden áron. Furcsa dolgot eszelt hát ki. Néhány héttel ezelőtt egy koromsötét éjszaka felöltözött gazdájának, a *hadnagyak tiszti uniformisába és kísértelt a kaszárnyából*. Az őrség fészeken fészeltgelte előtte s ő ment egyenesen Montenegróba. Kétórát gyaloglás után átlépte a határt. Utjában nem szólította meg senki, az álhadnagy akadálytalanul jutott át a grániczon. Ott a montenegrói határőröknek átadta fegyverzetét s bejelentette, hogy a csernagorcz hadseregbe kíván belépni. A jó kardnak, a nagyszerű szolgálati revolvernek igen megörültek a montenegróiak, rögtön át is vették kapitányi rangban. A kutvamosó kapitány lett *Nikita* hadseregében. Ha így folytatja, még ezredes is lehet. . . . Maga írja ezt Gyomán lakó szüleinek, akik boldogok és büszkék a fiukra.

— **Letartóztatott tolvaj.** A rendőrség letartóztatta *Faludi Artur* huszonhét éves kereskedősegédet, aki *Herzfeld* Lajos cégtől három éven át mintegy tízezer korona értékű valódi csipkét lopott el.

— **Elmarad a johannesburgi sztrájk.** Johannesburgi jelentés szerint a szakszervezetek szövetsége gyűlésén határozati javaslatot fogadtak el, melyben kimondják, hogy a mostani időpontban nem határozhat az általános sztrájkot és a munkások elégedetlenségük okait a munkások terjeszték szakszervezeteik elé.

— **A Munkásbiztosítópénztár és a láppénzcsalások.** A Budapesti Kerületi Munkásbiztosítópénztár igazgatósága tegnap tartott ülésében foglalkozott a *Behring* István és társai által elkövetett láppénzcsalások ügyével és megállapította, hogy a pénztár a tagok ellenőrzésénél nagy körültekintéssel jár el, amire visszavezethető az is, hogy a pénztár maga fedezte fel a legutóbb történt láppénzcsalásokat és jelentette fel a visszaélés elkövetőit a rendőrségnek. Megállapította az igazgatóság azt is, hogy a csalások által a pénztárt ért anyagi károsodás jelentéktelen. Hogy azonban a jövőben hasonló esetek elő ne fordulhassanak, elhatározta az igazgatóság, hogy a csalások megakadályozása érdekében még szigorúbb intézkedéseket fog életbe léptetni. Foglalkozott az igazgatóság a munkaadónak folyton szaporodó járulékhátralékával és a pénztár pénzügyi helyzetével és elhatározta, hogy a szükséges intézkedéseket ez ügyekben is megteszi.

— **Örültek az utcán.** Magyarországon sok az örült, kevés az elmebeteg. Ennek következtében a jóvidéken most szabadon szaladgálnak az utcákon a legveszedelmesebb örültek. Két helyről is jelentenek ilyen híreket. *Miskolcon* történt, hogy csütörtökön délután két elmebajos embert kísérték be a rendőrök az utcáról a városházára. Az egyik *Kész József* iparos, a másik *Fodor* István kereskedő. Az utcán a járőkezőket inzultálták s a nőket brutális szavakkal illették. A rendőrorvos megvizsgálta mind a két embert és konstataulta mindegyiken az elmezavarodottságot. A rendőrség a kórházba akarta elhelyezni őket. Azonban a kórházban nem volt hely a számukra. Végre is a két örültet elbocsátotta a rendőrség. — *Baján* is sok a baj az örültekkel. A bajai kórházban ugyanis nem tartja az elmebajosokat benn a megfigyelőosztályban, hanem *házikelésbe adja*. Ezek az utcán járnak és veszedelmebe sodorják a járőkezők biztosságát. A bajaiak már hozzátörődtek ezekhez a kínos állapotokhoz, de tegnap délelőtt a szabadonbocsátott elmebetegek ügyében mégis jelentős fordulat állott be, mert egy nagyon is idegizgató s a bajai korzó-publikum számára hosszú időre emlékezetes jelenet után mégis alighanem új rend fog beállni. *Liszka* Julia, egy huszonegy éves elmebajos leány, amint az utcán szembejött vele *Schöffner* Anna bajai özvegyasszony, nekirohant s *beleharapott az arcába*. Az özvegy kétségbeesett sikoltására az asszony mellett termett *Vadóc* József költőgyártó legény, s le akarta fogni a dühöngő leányt. A következő pillanatban az ő *kariába harapott a szerencsétlen beteg*. Ekkor már többen odarohantak. *Valamennyit megsebezte, végigkarmolta, összeharapta* *Liszka* Julia. A kínos látványt, amely alatt *több urasszony elájult* a korzón, azzal tetézte be a szerencsétlen örült, hogy *a saját kariába is beleharapott* s a szó szoros értelmében *a kiharapott* *hust rágni kezdte*. . . . Az örült leányt végre is megfékeztek s bevitték a kórházba. Bajai utcáira aligha engednek ki egyhamar dühöngő örülteket.

— **Gyilkol a föld.** *Székesfejérvárról* jelentik: *Rózsa* Imre tárnoki legény tegnap hovágot akart szállítani a bányából. Munka közben egy hatalmas földréteg elvált s maga alá temette a legényt. A nagy robajból a lovak megriadtak és gazdátlanul hazavágtattak. A legény hozzátartozói rosszat sejtve kimentek a bányához, de mire a földréteget szétvágták, a legény már megfuladt.

— **Revolverrel az aratók ellen.** Szatmári jelentés szerint *Szilágyi* Lajos nagybirtokos aratói, — mintegy *százharmincz munkás* — sztrájkba léptek, mert a földbirtokos ispánja *két engedetlen aratót megütött*. A munkások emiatt amnyira dühbe jöttek, hogy *Szilágyi* földbirtokost és ispánját *megakarták lincselni*. A megtámadott emberek csak többszörös revolverlövéllel tudták a munkásokat maguktól távartatani, végre, a legválságosabb pillanatban *lovascsendőrök érkeztek meg*, akik a harcnak véget vetettek és a fölbuiltókat elvitték a szatmári ügyészségre.

— **Fogadásból — halál.** *Déváról* jelentik: *Petrillán* az állami bányatelep villamos központjában *Groza* György gépkezelő azt mondta a többi gépésznek, hogy 5000 volt feszültségű áram biztosítékát pusztán kézzel kiemeli. Hogy állításait bebizonyítsa, hirtelen megragadta a biztosítékot, de az erős villamos áram azonnal megölte.

— **A harangkötélre akasztotta fel magát.** A marostordamegyei Somosdon *Désu* György harangozó életuntagságból a harang kötéltelére akasztotta fel magát. A különös öngyilkosság a faluban nagy megdöbbenést keltett.

— **Szélhámoskodás a tiszti ruhában.** A bécsi Landstrassen lakott körülbelül három esztendő óta egy ember, aki magát *B. kapitánynak* adta ki és egyenruhában is járt. Egy nővel lakott együtt, állásának megfelelő lakást tartott, nem volt fényűző és legföljebb az ünnepeket föl a házbellek-nenk, hogy mintha nagyon ritkán és rendszertelenül teljesítene szolgálatot. Ez a kapitány a keddre virradó éjjel nagyon feltűnő körülmények között és szinte menekülve eltűnt a lakásáról. A rendőrök egy rég keresett betörőt vélték benne felismerni az utcán és igazolásra szólították fel. A kapitány erőlysen tiltakozott és a kaszárnyába kísértette magát, hogy ott majd igazolni fogják. És nemsokára csakugyan a szolgálattevő tiszttel együtt visszatért a saját lakására, ahonnan azután nemsokára polgári ruhában megszökött és eltűnt. A házat szuronyos katonák vették őrizetbe, a rendőrség pedig házkutatást tartott. Kiderült, hogy az eltűnt kapitány általában ismert és többször büntetett szélhámos, aki sokszor viselt jogtalanul egyenruhát, a neve *Salzberger* Ottó. Beszéli, hogy most kémkedéssel is foglalkozott. Saját telefonja volt és sohasem kapott levelet, hanem mindig ő maga ment leveleiről a postára.

— **Felrobbant löpormalom.** Ma reggel nyolcz óraker a *Besztercebánya* várostól mintegy félóránnyira fekvő, de a városhoz tartozó *Laszkó* névű völgyben felrobbant *Petrikovics* Samu löpormalmának zuzdaépülete s a szörnyű robbanás levegőbe röpített és sulyosan megsebesített egy fiatal löpormunkást. A löpormalom kívül ezen a tájékon még két másik ilyen löpormalom van: a *Szlauer* névű és a *Dobák* névű, mely utóbbi az 1911. év április havában robbant fel utóljára s a robbanás akkor az egész telepet elsöpörte, a tulajdonost és munkásait pedig darabokra szaggatta. A szerencsétlenség előtt egy félórával rakták szekerekre a közös hadügyi kincstár által rendelt löpormennyiség eddig elkészült körülbelül 30 méter-mázsát tevő mennyiségét, hogy azt a tulajdonos felügyelete mellett az összes munkások segítségével a peresényi löporraktárba vigyék. A szállítás, mint mindig, most is katonai fedezettel s fekete zászlócskával megjelölt szekereken történt. A löpormalomban nem maradt, csak az a körülbelül egy métermázsát tevő nyers puskapor, amely a zuzdának nevezett helyiségben feldolgozás alatt állt. Ebben az épületben tartózkodott a robbanás idején a radványi származású *Riecsán* András 20 éves löpormunkás. Alig hagyta el a szállítmányt a löpormalomból, megtörtént a detonáció. A robbanás ereje szétvetette a zuzdaépületet, annak részét lángborította s a levegőbe dobta a zuzdában foglalatokodó *Riecsán*at. A robbanás megrázta az egész várost s csakhamar sokan siettek a helyszínére. A szerencsétlenség színhelyén összegett, csafatokra lépett testtel, eszméletlenül állapotban fekvő *Riecsán*at, akit bevitték a kórházba, de felépüléséhez alig van remény.

— **Rablók a temetőben.** Szabdkán tegnap reggel nyolcz óraker *Futó* Gáspár temetőgondnok észrevette, hogy *Balogh* Gusztáv dugszagad bácskai földbirtokos kriptája nyitva van. Bepillantott az aiton és rémes látvány tárult a szemé elé. A koporsó födele fel volt feszítve. A koporsó és a földel között maradt nyilván pedig *kilógott egy csontváz karja*. A gondnok a rendőrségre telefonozott, ahonnan egy rendőrbiztos és egy rendőr kiment a temetőbe. A rendőrök és a gondnok, valamint az időközben értesített *Balogh*-család egyik tagja megállapították, hogy a betörők azzal a szándékkal nyitották fel a kriptát, hogy *Balogh* István koporsójából kiszedjenek minden ott található értékes holmit. A sirrablók azonban csalódtak. A gazdag földbirtokos mellé egyszerű gondolkozásu rokonai tettek ugyan néhány korona pénzt és hagytak a halott ujján is *három guirút*, de ezeknek az értéke alig tett ki *száz koronát*. Mindazonáltal kegyeletsértően, vadul hányták szét a lelkeken sirrablók a porladozó csontokat, nehogy valamit ott felejtessenek. Az egyszerűbb nép körében nagy a fölháborodás és most rendőri és csendőrijárat vigváza a halottak kincseire a szabdkai temetőben.

— **Villámsújtotta emlékoszlop.** Csikszere-dáról jelentik: A madfalvai székelv vértanuk emlékére emelt oszlopba a minap becsapott a villám. Az oszlop csúcsa szenvedte meg legjobban a villámcsapást és a község, amely 312 százalékos pótdadjával nem tudja fedezni a 300—400 korona javítási költséget, a székelvhez fordul, hogy önkéntes adományok révén teremtsék elő a pénzt. Adományok Mad falva községi pénztárnokának *számlájára* kerültek.

— **A Kazánzoros-Vaskapu vidéke** kétségtelenül Európának egyik legnagyobb, legfényesebb vizitája, melynek csodájára évente ezerszámra jönnek hozzá a külföldi turisták. Az utazás Zimonyig vagy Báziasig vasutal s azután Orsovaig hajóval, avagy megfordítva Orsovaig vasutal s innét Bázias, vagy Zimonyig hajón történik. Az Alduna megtekintésének és Herkulesfürdőn való időzésnek megkönyvitésére Budapest keleti- és nyugati pályaudvarokon, továbbá a budapesti és menetjegyirodákban mérsékelt áru menet-terti jegyek kaphatók, melyek a vasútra és a Magyar Királyi Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság termeszöveire 30 napig érvényesek. Indulás Budapest keleti pályaudvarról hétfő, csütörtök, vagy szombaton d. u. 3 óra 20 perczkor Zimonyig, vagy Budapest nyugoti pályaudvarról hétfő, csütörtök vagy szombaton este 10 óra 15 perczkor Báziasig avagy pedig Budapest nyugoti pályaudvarról vasárnap, szerdán vagy pénteken d. e. 8 óra 25 perczkor vagy délután 2 óra 40 perczkor Orsovaig s másnap a Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság modern termeszöveivel utaznak a Kazánzoros-Vaskapuhoz. Zimonyba és Orsovára vasutal este megérkezve azonnal hajóba lehet szállani és az éjszakát ott tölteni. Az utazás a vasúti vonalon háromszor, a hajóton pedig egyszer külön megszakítható. A Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság e vonalon kényelmes termeszöveket járát előzetesen lefoglalható külön kabinokkal, női termekkel (egyesek fürdőszobával is) villamosvilágítással, kitűnő hajóvendéglővel stb. Kélemes, hálás hajókirándulások tehetők továbbá a Szentendrei Dunaágon át, a történelmi emlékekben bővelkedő, regényes fekvésű Visegrádra és környékére, hová Budapestről és pedig a pesti oldalon az Eötvös-téri, a budai oldalon pedig a Pálffy-téri kikötőből naponta több hajó indul (június 16-tól szeptember 15-ig napenkint négy járát). Budapestről Visegrádra, Nagymarosra, Gizellatelep-fürdőre vagy Dömösre és vissza három napig érvényes menettéri jegy ára az I. osztályban 2 korona, a II. osztályban 1 korona 30 fillér. Csoporthoz iskolai kirándulásoknál menetekvezmény. A Magyar kir. államvasutak által kiállított arcképes igazolvány alapján a Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság összes bel- és külföldi menetrendszerű személyhajóira is felárú menetjegyek válthatók. A Dunát és a magyar folyamhajózást bővebben ismertető „A Duna” című hajózási kalauz a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási B. T. igazgatóságától (Budapest V., Mária Valéria-utca 11.) díjmentesen kapható.

— **Egy munkás halála.** *Dévaról* jelentik: Boribarláng állomáson az erdőmunkások kézzel kocsit tologattak. *Negus* József munkás a vizes talajon megcsuszott és a kocsik közé esett. A szerencsétlen embert a kocsik kerekai derékban kettévágták és *Negus* szörnyvethalt.

— **Elmebeteg százados.** *Szegedről* jelentik: *Dercsényi* Lajos századost, a szegedi honvédfőhadparancsnokát a katonai hatóság sulvos idegbeja miatt a budapesti helyőrségi kórházba szállították. *Dercsényi*, aki hosszú idő óta foglalkozott fizikával és meteorológiával is, két nap óta feltűnő öltözetekben járt a városban s mindenkinek azt mondta, hogy a szegedi obszervatórium igazgatójának neveztek ki hetven ezer korona fizetéssel, tisztársainak pedig falvakat és automobiloikat ígért. Szerdán este a főpostán harmincz táviratot adott föl külföldi meteorológiai intézetek címére, amelyekben kinevezését tudatja. A postai kezelőkisasszonynak kétszáz ezer koronát ígért, azonban a táviratokért csak egy koronát fizetett. A postáról értesítették a katonai parancsnokságot, mire tiszték mentek érte. *Dercsényi* már régebben zavarosan viselkedett s csak azért hagyták eddig is állásában, mert novemberben neveztek volna ki őrnagyvá. *Dercsényi* iránt, akinek nagy és előkelő családja van, általános a részvét.

— **Az orvostanhallgató szerelmi drámája.** *Münchenből* táviratozzák: Ma itt véres szerelmi dráma történt. *Stoltzhammer* Károly bécsi orvos-tanhallgató agyonlőtte kedvesét, azután főbelötte önmagát.

— **Különös vasúti szerencsétlenség.** *Ottavából* jelentik, hogy a Grand-Trunk-vasut egy vonata tegnap délelőtt az Ontario fensikjén belefutott egy marhacsordába és kisiklott. Öt utas meghalt.

— **Rendőri hírek.** *Életuntak.* Tegnap délután az Üllő-ut 135. szám alatti borbélműhelyben *Varga* Lajos tizenhat éves horbélytanonc szándékból egy játék-pisztollyal mellbelötte magát. Könnyű sérülést szenvedett. A mentők beköztették és a lakásán hagyták. — Tegnap este fél 11 órakor Honvéd-utca 8. szám alatti lakásán *Bartalos* Mihály harminczöt éves vasúti hordár az ajtófélfára felakasztotta magát, de még idejében észrevették és levágták. A mentők súlyos állapotban a Rókus kórházba vitték. — Ma éjjel három órakor a Király-utcai Eötvös-kávéházban *Durszt* Vilmos huszonhat éves pinceszér mellbelötte magát. A mentők súlyos sérülésével a Rókus kórházba vitték. — *Felrobant* légszesz. Tegnap délután az Aréna-ut 84. szám alatti házban *Laubberger* Miksa harminchárom éves légszesz-szerelő egy csillárt szerelt fel. Munkaközben a gáz felrobant, az ablakot kitorpte és *Laubberger* súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők a Rókus kórházba vitték. — *Meqölte az alkohol.* Ma éjjel fél egy órakor Kispesten a római katolikus templom mellett halva találták *Hollósi* János hatvankét éves nyugalmazott postaszolgát. Megállapítást nyert, hogy alkohol-mérgezésben halt meg és hogy valaki rummal leittatta. Holttestét a kispesti halottsházba szállították.

— **Leégett vendéglő.** *Székesfehérvárról* jelentik: Az elmúlt éjjel kigyuladt a városi színház közvetlen közelségében a Berger-féle vendéglő tetőzete és nagy része leégett. A hatalmas lángvélvek komoly veszedelemmel fenyegették a színházat is. A tűzoltóságnak és a katonaságnak sikerült a tüzet lokalizálni. A kár biztosítás útján megtérül. A tüzet gyújtogatás okozta.

— **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vivásra.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Berlintől—Budapestig** repülőgépen. Berlini jelentés szerint *Schuler* aviatikus egy utassal tegnap Berlinből elindult és Budapestre akart jönni. Tegnap este leszállt Chemnitzben és ma reggel folytatta útját Budapest felé.

© **Repülőgépek a katonai parádén.** *Krasnojé-szelei* jelentés szerint a tegnapi katonai parádén 12 repülőgép vett részt, amelyek különböző evolúciókat mutattak be.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Budai Szinkör.** A budai nvári színház augusztus havában két újdonságot hoz. Az első a *Kozáklakodalom* című operett, amelynek szövegét *Orbán* Dezső és *Tábori* Emil, zenéjét *Turry* Peregrin írták. A másik újdonság *Garvay* Andornak, a jeles írónak *Bennt az erdőn* című érdekes tárgyú drámája lesz.

(*) **Szinigazgatók a miniszterhez.** Az Országos Színészegyesület kötelékébe tartozó harmadrendű, ugynevezett területi igazgatók hosszú beadványt intéztek dr. *Jankovich* Béla kultuszminiszterhez amelyben elpanaszolják azt a rossz szokást, hogy a másodrendű szinigazgatók az ő városaikat egyszerűen elfoglalják és így anélkül, hogy ők valamelyes formában kártalanítást kapnának, létérdekeiket annyira veszélyeztetik, hogy a legtöbb szinigazgató a bukás szélére kerül. Hivatkoznak arra, hogy a közelmúltban *Szalkay* Lajos, *Krémer* Sándor, *Tompa* Kálmán, *Miklósv* Gábor és más szinigazgatók elvették a kisebb szinigazgatók városait daczára annak, hogy erre koncessziójuk nem volt. Ezek a városok egytől-egyig a harmadrendű igazgatók városából valók, amennyiben a miniszter ezt az engedélyt megadná, a biztos tönkrejutásba kergeti ezeket az igazgatókat. Tiltakoznak az ellen, hogy új engedélyt adjon ki a minisztérium, miután a szinigazgatók száma már most sokkal több, mint amennyit az ország elbir. A kérvény-támogatására felkéri gróf *Festetics* Andort, a vidéki színészet országos felügyelőjét, továbbá *Ditrői* Mórt, a színészegyesület elnökét, valamint *Sebestyén* Géza, *Vidor* Dezső, *Komjáthy* János és dr. *Janovich* Jenő tanácsosokat. A szinigazgatók együttesen akarnak eljárni *Polgár* Károly pozsonyi szinigazgató ellen is, aki legutóbb két városban akar előadásokat tartani társulatával.

(*) **Verdi primadonnája.** Az olaszországi Orvietóban a minap leleplezték *Erminia* Frezzolini emléktábláját. *Frezzolini* Malibrán után a tizenkilencedik század leghíresebb olasz énekesnője volt és *Verdi* legkedvesebb primadonnája. A nagy olasz komponista rajongó lelkesedéssel hódolt *Frezzolini* művészetének és véleménye szerint a *Trubadur* Leonórájának, a *Hernani* Elvirájának és a *Rigoletto* Gildájának nem volt tökéletesebb szemlélyesítője *Frezzolininál*. Több szerepet is irt az ő számára, így a *Jeanne d'Arc* czimszerepét is. *Erminia* Frezzolini Firenzében lépett színpadra 1838-ban és Párisban halt meg 1884-ben. Nekrológiájában azt írta róla Olaszország egyik leghíresebb zenekritikusa: „olyan volt, mint egy aranyharang az égő toronyban”.

(*) **Magyar művész sikere Drezdában.** A drezdai *Richter*-szalonban *Vadász* Miklósnak néhány száz rajza van most kiállítva, amely a drezdai nvári idegenforgalom érdeklődésének középpontja lett. A drezdai sajtó valósággal ünnepli *Vadászt* és művészetét; *Dauwier* és *K. Th. Heine* mellé állítja. A „*Dresdner Nachrichten*” cikkirója, *Ljer*, a rajz művészi készségeit elragadtatással dicséri, előadásának szellemes voltát emeli ki, azt, hogy minden vonással a lényegest találja el és rendkívül változatos formájában. A „*Dresdner Anzeiger*” festői felfogásának művészi jellegét bámulja. Hogy rajzának tárgya „erkölcsileg szabad”, azt a német kritika kifogásolja, legalább is kiemeli, de készségeket erős gyönyörrel ábrázolja. A fiatal magyar művész hírnevét ez a kiállítás Németországban is meg fogja erősíteni. A kiállítást több előkelő német város is meghívta.

(*) **Öt estére terjedő dráma.** Idáig a hosszú darabokban *Wagner* Richard birta a rekordot, négy estére terjedő *Nibelunai* gyűrűjével. Most megfosztották ettől a dicsőségtől. A német drámaírók között nagyon jó neve van *Richard Beer* Hoffmannnak, aki ugyan eddig csak egy darabbal szerepelt a nyilvánosság előtt, de ez a darab — *der Graf von Charolais* volt a czime — óriási sikert aratott. Most hosszú pihenés után újra szerepelni fog *Beer Hoffmann* a színpadon. Még pedig egy olyan drámával, amelynek előadása öt estén át tart. Tulajdonképpen egy bibliai tárgyú dráma ciklusról van szó, melynek „*Dávid király története*” lesz a czime.

(*) **Az aradi színház szubvenziója.** *Szendrev* Mihály szinigazgató, aki az aradi színházat ujabbi 3 évre pályázat mellőzésével megkapta, azzal a kérelemmel fordult a kultuszminisztériumhoz, hogy az aradi színház eddigi 8000 koronás szubvenzióját 12.000 koronára emelék fel, hogy ezzel operaműsorát gyarapíthassa. A kultuszminisztériumból tegnap érkezett le Arad város törvényhatósági bizottságához a miniszter leirata, mely szerint fedezet hiányában nincs módja a kérelem teljesíteni.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Nyugat.** *Ignotus*, *Adv* *Endre* és *Fenvő* Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1913. évi augusztus hó 1-i 15-ik száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: *Szabó* Dezső: *Pascal* éjszakája. *Lányi* Sarolta: *Versék*. *Laczkó* Géza: *Német maszlag*, *török áfium*. (Regény XV.) *Nagy* Lajos: *Egy leány* — több férfi (Novella). *Radó* Sámuel: *Uiságírók* (Első felvonás egy drámából). *Halász* Imre: *Még egyszer Széchenyiről*. *Kernstok*: *Tanulmány egy freskóhoz*. *Pásztor* Árpád: *Nike* egy fejellen, szárnyatlan szobránál (Vers). *Kertész* István: *A kutya* (Novella). *Ignotus*: *Der Tunnel*. *Adv* *Endre*: *Versék*. *Fegyő*: *Kaffka* *Margit*: *Szász* *Zoltán*: *A szerelem*. *Várady* *István*: *Két költő*. *Barta* *Lajos*: *Lánczi* *Jenő*: *Vallás és kapitalizmus*. *Bálint* *Aladár*: *Grossmann* *Miksa*. *Barta* *Lajos*: *Tristan* *Bernard*: *A csendes férfi*. *Nagy* *Lajos*: *Thomas* *Mann*: *Kröger* *Tonio*. *Fekete* *Miklós*: *Ruttkai*-*Rothaus* *Miksa*. *Szabó* *Dezső*: *Das Hermann-Bahr-Buch*. *Disputa*: *Szabó* *Dezső*: *Hazafias nemzetköziség*. *Bárdos* *Artur*: *A nvári muzsa*.

FŐVÁROS

(*) **Az alpolgármester helyettesei.** *Dr. Bárczy* *István* polgármester a szabadságon levő *dr. Bódy* *Tivadar* alpolgármester helyettesítése dolgában rendeletileg intézkedett. Augusztus 4-től 14-ig a VI., VIII., X. és XV. ügyosztályok teendőinek felülvizsgálatával *dr. Márkus* *Jenő* tanácsost; augusztus 15-től *Bódy* alpolgármester visszatéréig a tanács VI., X., XV. és XVI. ügyosztályok felülvizsgálatával *Folkusházy* *Lajos* tanácsost bízta meg a polgármester.

(*) **A tanács könyvtára.** A fővárosi könyvtár tudvalevőleg átköltözik a gróf *Károlyi*-utcai iskola épületébe. A statisztikai könyvtár azonban megmarad mai helyén, a központi városküz és a statisztikai hivatal kezelésébe kerül. A könyvtár áthelyezése szükségessé tette egy kisebb, ugynevezett tanács kézikönyvtárnak a berendezését. A tanács most megbizta a szociálpolitikai ügyosztályt, hogy ennek a kézikönyvtárnak az ügyosztály keretében való felállításáról és megfelelő kezeléséről gondoskodjék, illetve ilven irányu előterjesztést tegyen a tanácsnak.

(*) **A mütjég és a széna ára.** A vágóhídon termelt mütjég árát a tanács erre az idenyre métermázsánként 1 koronában állapította meg. Ez az ár vonatkozik a főváros saját intézményeire és üzemeire, a mészárosok és hentesek, valamint az exportcélokot szolgáló intézetek jégszükségletére. A tanács a múlt hónap elején megtartott szénárjelítés eredményéhez képest a széna öt kilogrammos csomagjának az árát 52 fillérben állapította meg.

(*) **A postakincstár kérelme.** A postakincstár azzal a kérelemmel fordult a tanácshoz, hogy két új telepén kedvezményes vízidíjat fizethessen. A tanács, foglalkozva ezzel a kérelemmel, az illetékes ügyosztály javaslatára elutasította a postakincstárnak ezt a kérelmét. Az elutasítást azzal indokolta a tanács, hogy a közigazgatási bíróság hasonló ügyben hozott döntést, amelynek értelmében egy a vízvezeték, mint pedig a posta, daczára annak, hogy mind a kettő közczelu intézmény, jövedelmzősége van alapítva. Ilyen módon egyik sem veheti igénybe a másiknak anvagi támogatását.

KÖZIGAZGATÁS

A közigazgatás államosítása

— Perényi államtitkár nyilatkozata —

Budapest, augusztus 1.

A Tisza-kabinet legközelebbi nagy reformja a közigazgatás államosítása lesz. A munkából természetesen tetemes rész jut báró Perényi Zsigmondnak, a belügyminisztérium új politikai államtitkárának. Egy hírlapíró ma a fontos kérdéstről meginterviewolta Perényit, aki a következőket mondotta:

— A közigazgatás reformjáról eddig megjelent közlemények nem igen alapultak pozitív értesülésen, hiszen, hogy egész őszinte legyek, a közigazgatási reform egyes fontosabb alapvető kérdései fölött még mindig folynak megbeszélések, úgy, hogy a fontosabb alapelvek még máig nincsenek is megállapítva.

— Nagymértékű lesz a centralizáció? — kérdezte a hírlapíró.

— Tévedés centralizációról beszélni még. A „közigazgatás államosítása” kifejezés sem megfelelő, mert voltaképp csak a közigazgatási tisztviselők államosításáról van szó, hiszen a törvényhatóságok autonómiáját nemcsak hogy nem kívánja elvenni a reform, hanem igenis több irányban fejleszteni akarja.

— Minő irányban történnek az autonómia fejlesztése?

— Terve van véve, hogy a jövőben sok olyan ügy, amelyben eddig a végső szót a belügyminisztérium mondotta ki, ezután magában a törvényhatóságban végérvényes befejezést nyerhessen, vagyis a törvényhatóság határozata ezekben az esetekben nem igényelne a miniszteri jóváhagyást. Ezenkívül tervbe van véve a „járásbizottság” szervezése. Ennek a bizottságnak, amely mintegy közbeeső fórum lesz a községi képviselőtestületek és a vármegyei közgyűlés között, hatáskörébe lennének utalva a kulturális, az iskola-, az utúgyek és ezeken kívül a községek költségeloirányzatának és zárszámadásainak felülvizsgálata. Ezek a községi eloirányzatok és számadások eddig jóformán csak számszerűleg lettek felülvizsgálva; maga a megyei közgyűlés legtöbb esetben en bloc végzett a községi számadásokkal. A jövőben a járásbizottságnak lesz a feladata a községi számadásoknak behatóbb felülvizsgálása. A járásbizottság tagjai ugyanis ismerve a körzetükbe tartozó községeknek ügyeit, nemcsak érdeklődéssel viseltetnének azok iránt, hanem közvetlen tapasztalataik alapján behatóbban is tudnák mérlegelni a községek igényeit és szükségleteit.

— Mi lesz a felirati joggal?

— Közigazgatási ügyekben és, azt hiszem, hogy politikai ügyekben is az eddigi kereten belül érintetlenül maradna a törvényhatóságok felirati joga.

— A jegyzők is államosíthatnak?

— Ez is tervbe van véve, azonban az államosítás esetén nemcsak a fizetések rendezésének meg lehetősége nehéz kérdését kell megoldani, hanem egyéb tekintetben is sok nehézség áll elő. A törvényhatósági tisztviselők fizetése már rendezve van: a törvényhatósági tisztviselők meglehetősen egyforma kategóriákba vannak sorolva s így az ő államosításuk különösebb bonyodalommal nem jár. A jegyzőkkel azonban másképp vagyunk. A községi élet egész más az Alföldön, mint a Felvidéken és a nemzetiségi vidékeken, így tehát a különböző viszonyokhoz képest más és más szempontok mérveadók. A jegyzőkérdés, illetve a községi reform végleges megoldása mindezeknél fogva nagy megfontolást és alapos előkészítést igényel. Mivel pedig ez a kérdés éppen ezért nem tartozik a rövid idő alatt megoldható kérdések közé, addig is, míg a sor rá kerül, már a végleges reformot megelőzőleg rendezni fogja a kormány — mint a miniszterelnök és a belügyminiszter ural kijelentették — a jegyzői illetmények legelőőbb kérdéseit. De, ez az illetményrendezés, mely már a jövő évi költségvetésben kifejezésre jut, egyelőre csak ideiglenes lehet, mert

a végleges fizetésrendezést csak annak kiején a községi reformmal kapcsolatban lehet megoldani.

— A volt miniszterelnök ur a jegyzők államosítását az általános államosítás előtt tervezte?

— Ennek az állásfoglalásnak is meg volt a jogosultsága, amely abban állott, hogy az államosítást alutól kívánták kezdeni. Azonban az előbb említett szempontok szükségessé teszik a jegyzők államosításának későbbre halasztását.

— Mi történik a jegyzői törvényvel?

— Természetes, hogy a jegyzői törvény is revízió alá kerül. Ez a törvény különben is annyira nem felel már meg a gyakorlati igényeknek, hogy a közigazgatás tervbe vett reformja nélkül is föltétlenül módosítandó lenne.

Fizetés és magánmunkálat

Budapest, augusztus 1.

Arról szál a hír, hogy a belügyminiszter előtt négy alternatív javaslat fekszik a jegyzők fizetésrendezését illetőleg. A négy terv valamennyije — ezt is mondja a hír — belekombinálja a magánmunkálatokat a fizetésrendezésbe.

Nem tudjuk e hír alapján elképzelni, miként történik a magánmunkálatoknak a fizetésrendezésről szóló törvénytervezetbe való belekombinálása, olyképpen-e, hogy a magánmunkálkodás jogát e törvény újból megállapítja, megszabja annak terjedelmét és egyszersmindenkorra véget vet annak az ádáz harcznak, amelyet az ügyvédi kamarák a siker reményében folytattak eddig és folytatnak most is a jegyzők magánmunkálkodása ellen, avagy olyképpen-e, hogy a megállapítandó fizetés és a mai fizetés különbözeténél a magánmunkálatok átlagos jövedelme levonásba hozatik, illetőleg a mai fizetés ennek beszámításával egészítették ki a megállapítandó fizetés összegére.

Az első esetben csak elismeréssel lehetnénk e vonatkozásban a törvénytervezet iránt; az ellen azonban már most tiltakozunk, hogy a jegyzők magánmunkálkodásból eredő jövedelme fizetésükbe beszámíttassék.

Ez igazságtalanság volna a jegyzői karral szemben, mert a magánmunkálatokból eredő jövedelemért külön megdolgoznak és fizetésük felemelését hivatalos teendőik ellátásáért joggal igényelhetik, de igazságtalan volna azért is, mert a mellékjövödelmek bizonytalanok, összegük évről-évre változó, ingadozó és a jegyzőtől nem függő körülmények sokszor igen csökkentőleg befolyásolják.

Vannak még egyéb indokok is, amelyek a magánmunkálatokból származó jövedelmeknek a fizetésbe való betudását a legnagyobb méltánytalansággá tennék.

A jegyzőnek a mellékjövödelmekre kiadása is van. Ugyanis telekkönyvi ügyekben be kell tekintenie a telekkönyvi hatóságnál a betétekbe, hogy a fél érdekeinek kellő megóvásáról gondoskodhassék. Ez rá nézve készkiadást jelent, amelyet egyrészt azért nem számíthat fel a fél terhére, mert a szabályrendelet nem engedi meg, másrészt azért, mert e természetű kiadások felszámításával elérné, sőt meg is haladná az ügyvédek díjjevyékét. De van a jegyzőknek mellékjövödelmük terhére más természetű állandó kiadása is, hiszen a segédjegyzőnek, — aki vele együtt dolgozik — bizonyos részesedést ad, vagy a községtől élvezett fizetésén kívül valamely formában sajátjából is javadalmasza. Ezekhez a körülményekhez járul még az is, hogy a kivételes nősülési engedélyek megszerzése iránti kérelmek megszüntek, már pedig a lefolyt három évről vezetett sorkönyvekben ezeknek a kérelmeknek a munkadíja sok jegyzőségben jelentős összeggel szerepel. Nem tudnánk tehát nagyobb igazságtalanságot elképzelni, eltekintve attól, hogy a magánmunkálatokból eredő jövedelmeket, mint a hivatalos munkák keretén kívül eső munkálkodás gyümölcseit nem tartjuk amazokért járó ellenértéknek, mint a mellékjövödelmeket, oly összegekben betudni a jegyzői kar fizetésébe, amely összegek ré-

szint nem tiszta bevételek, hanem jelentékeny kiadással terhelték, részint pedig a jövőben elő sem fordulhatnak.

Vannak jegyzőségek, ahol segédjegyző nincs, ahol a jegyző munkaerő tartására vagy egyáltalán nem, vagy csak oly kis összegű átalányt kap, amelyből munkaerőt tartani nem lehet és mégis kell tartania segédjegyzőt, mert a felhalmozódó munkát egyedül ellátni nem képes.

A közel multban volt alkalmunk betekinteni egy ilyen hevesvármegyei jegyzőség sorkönyvébe. A jegyzőnek mellékjövödelme három évi átlagban évi hétszáz koronát tesz ki. Segédjegyzői állás rendszeresítve nincsen a jegyzőnek segédjegyzője, mert tartania kell évenként legalább ezer koronába kerül. Ez ugyan szép fizetésemelésben részesül, ha mellékjövödelmét beszámítják akkor, amidőn arra már ma évi háromszáz koronát ráfizet, hogy hivatali kötelességének eleget tehessen!

Érdeklődéssel várjuk a fizetésrendezésre vonatkozó törvénytervezet nyilvánosságra hozatalát, ha az a jegyzői érdekek teljes kielégítésével nem számol, ha az ezeknek az érdekeknek rovására eső megoldást céloz: minket szemben talál.

TÖRVÉNYSZÉK

A karczagi bankógyár

— Becsapott parasztok —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 1.

Az Osztrák-Magyar Banknak akart piszkos konkurencziát csinálni Havlin Gusztáv pénzhamisításért már több ízben büntetett szélhámos, aki Karczagon bankógyárat akart részvénytársasági alapon felállítani. Elhitette a hiszékeny parasztgazdával, hogy ő kifogástalan 50 és 100 koronás papírpénzeket tud hamisítani. Rábeszélésére Székely Gáspár, Szarka János és a Mihaloovits Miklós néven szereplő Havlin Gusztáv a pénzhamisításhoz szükséges eszközök bevásárlása céljából Bécsbe utaztak. Itt Székely Gáspár 3000 koronát adott át Havlinnak. Majd később ismét 3000 koronát, míg Disznós István 4000 koronát adott Havlinnak. Havlin aztán egy Stern József nevű egyénnel hozzáfogtak a pénzhamisítás markirozásához. Ezzel azt célozták, hogy Székely Gáspárban és Disznós Istvánban, valamint a legújabb kompanistájában Szarka János gazdaemberben a bizalmat megerősítsék. Kévéssel ezután egy Pap (Horváth) József nevű egyén, akitől később kiderült, hogy Pap Viktor József nevű hírhedt bankóhamisítóval azonos, kereste fel Székely Gáspárt, aki azonban ezzel az újabb jövevényvel, miután már rájött, hogy Havlin megszalta, nem bocsátkozott tárgyalásba. A rákövetkező év őszén Kovács János kisújszállási gazda kíséreléssel Győri István orosházi származású 31 éves magánhivatalnok jelent meg Székely Gáspárnál, még pedig Pap (Horváth) József megbízásából s kérte a Havlin által ott hagyott pénzhamisító gépek kiadását és megígérte, hogy a pénzt Pesten megtérítik. Székely Gáspár ki is adta a gépeket s Kovács Jánossal együtt feljött Budapestre Havlin Gusztáv. Ovoda-utca 29. szám alatti lakására, ahonnan ökef Havlin felesége kikérgette. Mikor ezt Havlin megtudta, kérte Pap Viktor Józsefet és Győri Istvánt, hogy tartsák szóval Székely Gáspárt, nehogy az feljelentse őket. Pap Viktor József és Győri István ezt a baráti szivességet meg is fette. Székely Gáspár 11.000 koronát, Disznós István pedig 8000 koronát veszítették a szélhámos pénzhamisító bandával való megismerkedésük által.

Ezzel azonban még nem lett vége a dolognak, mert a mult év december elején Pap Viktor József ismét felkereste Székely Gáspárt a vele élő Grünwald Józsefnél, szül. Gyurjonovics Erzsébet fodrásznő társaságában. Pap Viktor József most maga szakállára „dolgozott” s ő is elhitette Székely Gáspárral, hogy tud hamis pénzt gyártani, s megígérte neki, hogy ha pénzt ad neki, megtéríti a Havlinnal való ismeretség folytán szenvedett 11.000 korona kárát. Székely Gáspár felült ennek a szélhámosnak is és B. Nagy Sándor lakásán 1920 koronát adott át Pap Viktor Józsefnek. Ez alkalom-

ugyanazon hónapjában a bevételei 748.611 koronát tett ki. Ez évi január 1-től az összes bevétel 5.802.271 koronára rugott, a múlt év ugyanezen időszakában elért 5.555.371 korona bevétellel szemben: A Budapesti Közüti Vaspálya Társaságának 3. évi július havában 1.479.292 korona bevétele volt; az előző év július havában 1.493.803 korona. Az összesbevétel f. évi január 1-től július 31-ig 19.450.881 korona volt; a múlt év hasonszakában 19.051.674 korona. A Ferencz József földalatti vilamos vasút vonalain július havában összesen 56.464 korona bevételt ért el. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 58.861 koronát tett ki. Ez évi január 1-től az összes bevétel 504.712 koronára rugott, a múlt év ugyanezen időszakában elért 505.751 korona bevétellel szemben.

A Pallós-féle téglagyár árverése. Ma tartották meg a Pallós-féle téglagyár bírósági árverését. A kikiáltási ár négyszáznegyszázezer korona volt. Az ingatlant mintegy négyszázezer korona bankkövetelések terhelik. Összesen két árverező jelentkezett, ezek közül Sugár budapesti kereskedő, tekintettel arra, hogy a bánatpénzt nem tudta letenni, az árverésen részt nem vehetett. A székesfehérvári bank, amely nagyobb jelzálogkölcsonnel van érdekelve, kétszáznegyvenezer koronás ajánlatot tett és így a téglagyár tulajdonosává lett. Pallós jogi képviselője Gál Jenő dr., az árverés ellen előterjesztést nyújtott be és kétségtelen, hogy utóajánlatot fognak beadni azok, akik a székesfehérvári közigazgatási bank után mint jelzáloghitelezők szerepelnek.

Sorsolás: A Magyar agrár és járadékbank Rt. 4 1/2 százalékos zálogleveleiből a mai napon megtartott XXIX. sorsolásnál kisorsoltattak 10.000 koronás darabok: A sorozat 276 820 1151 1286 1744 2609 szám. 2000 koronás darabok: A sorozat 156 506 529 694 1029 1089 1245 1290 1466 1711 2166 2173 2332 2378 2657 2813 2846 2871 2890 2920 3027 3095 3811 4363 4497 4615 4618 4629 4906 5035 5037 5119 5213 5259 5716 5735 5761 6334 6399 6449 7133 7395 7521 7687 7701 7901 7925 7946 7948 7983 8258 8406 8584 8815 8864 9073 9221 9917 10720 11233 12553 12563 12798 12960 13035 13259 13382 13490 14275 14338 14378 14463 14748 14754 14930 15107 15474 15480 15507 15867 15974 szám. 1000 koronás darabok: A sorozat 76 406 569 825 1036 1048 1084 1288 1398 1407 1550 1731 1891 2858 2896 3098 3045 3149 3163 3216 3772 3935 4123 4280 4317 4741 4996 5175 5447 5849 5863 6037 6111 6277 szám. Kisorsoltak még több 200 koronás darabot.

Angliai exportunk. Londoni főkonzulátusunk közlése szerint tekintve, hogy az ország határmentesítése, valamint gyümölcs- és zöldségtermelése meglehetősen magas fokon áll, az Angliába irányuló kivitel tekintetében e téren a versenyt sikeresen fel lehetne venni. A fekete fajpulyka, liba, fiatal csirke, káppan és poulard, valamint fiatal kacsa keresett cikkek. A válogatott lojásért magas árakat fizetnek s nagyon keresik a szlín szerinti válogatott almát is. Az árakat cif. Liverpool kell kalkulálni.

Az „Unio” élet és gyermekbiztosító intézet, mint szövetkezettel július havában 1.197.300 K. értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.155.900 K. értékű új biztosítási-kötvény-állítatot ki. Biztosítási összegek fejében 209.954 K. 76 fill. fizetett ki. 1913. január 1-től július 31-ig bezárólag 8.804.400 K. értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 7.582.000 K. értékű új biztosítási kötvény állítatot ki. Biztosítási összegek fejében a f. évben 1.127.515 K. 10 fill. és az intézet fenállása óta 21.552.809 K. 12 fillért fizetett ki. Ez az intézet az élet és gyermek biztosítás minden nemével foglalkozik a legelőőbb díjtételek és a legelőnyösebb feltételek mellett.

A balkán háboru gazdasági hatása. A második balkán háboruban Bulgária legyőzésével az erőviszonyok újra és váratlanul megváltoztak. Ez nem maradhat hatás nélkül a gazdasági helyzet alakulására sem. Ezért az O. M. K. E. elnöksége szükségesnek látta, hogy a Balkánon szervezett ösztököttelése révén közvetlen és bizalmas információkat szerezzen be az üzleti viszonyokról. Ez az információszolgálat az O. M. K. E. exporttal foglalkozó tagjainak rendelkezésére áll.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védjegyet július 31-ről a következő inszolvenzciákat közli: Ábrahám Salamon Marosújvár, Fischer Bertta és Nővére utóda (cégtulajdonos Erdős Vilmos Budapest, Kőronaherzeg-utca 6.), Stiller Jakab Budapest (csőd), Fischer Vladimir Pál Ujvidék (csőd).

Felelős szerkesztő DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ Kiadó-tulajdonos: Magyar Ujságkiadó Vállalat Igazgató: ERDŐS ARMAND

Étvágytalanságnál Dr. Hommel-féle Haematogen biztos eredményű! 20 éves siker! Övös! Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell.

TŐZSDÉK

Gabonatőzsde

Budapest, augusztus 1. A gabonatőzsdém most már huzamosabb idő óta egyre fokozódó stagnáció észlelhető, ami annál feltűnőbb, mivel most vagyunk tulajdonképpen abban az időszakban, amikor az üzlet legelőnyösebb szokott lenni. Eme szokatlan jelenségnek az oka abban rejlik, hogy a tőzsdén kívül álló közönség nagyon kevés érdeklődést mutat mostanában a tőzsdéiről és majdnem teljesen távol tartja magát az üzlettől, mert nem tudja magát elhatárolni, hogy adja-e vagy vegye a kötésekkel. Így aztán ami üzlet a határidőpiacon mégis létesül, annak a túlnyomórésze a kulissz és a helyi spekuláció egymás közötti ügyleteire szorítkozik. Az időjárás még mindig nem kedvez az aratásnak, a sok eső minduntalan félbeszakítja a munkálatokat, ennek dacára azonban mégis nagybárra elég kedvező híreket lehet hallani a termés eredményét illetően. A mai üzlet a reggeli nagy esőre szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán esendés volt az irányzat, mi mellett az árfolyamok csak néhány fillér keretén belül ingadoztak. Így az októberi buza 3 fillérrel a tegnapi zárlaton fölül, 11.47 koronán indult, előbb 11.45-ig gyöngült, aztán 11.49-ig javult és 11.47 koronán zárult. Az áprilisi buza 12.03 és 11.98 között, az októberi rozs 9.03 és 8.96 között, az októberi zab 8.23 és 8.28 között,

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1913. évi augusztus 1-én.

Table with multiple columns: Mai záró árfolyam (Pénz, Áru), Bankok részvényei, Könyvnyomdák részvényei, Más kölcsonök, Záloglevelek és kölcsonök, Pénzmenek, Váltók árfolyama (lára), Takarékp. részvényei, Biztosító-társ. részvényei, Gőzmalom részvényei, Bányák és téglagyár részvényei, Közlekedési vállalatok részvényei.

SZÍNHÁZAK

Budapest, szombathely, 1913 augusztus 2.

Fővárosi Nyári Színház

Este 7 1/2 órákor

A diákhercegnő

Operette 3 felvonásban.
Írták: Willner és Bodanszky. Fordította: Komor Gyula. Zenéjét szerzője: Reinhardt Henrik.

Személyek:

Margaréta hercegnő Bartók Etel
Max, fia Czabó Pál
Von der Auo Walter Hailer Irma
Dr. Flomming, tanár Bálint Béla
Von Stolzenfuss Kovács Viora
Polkenburg grófnő Belinsky J.
Dreibalm, rektor L. Mihály J.
Hauer, vendéglős Kövessy I.
Pedellus Havassy Imre
A felesége Szizgethy A.
A cselédje K. Almásy
Komorna Markó E.
Orvos Puskás D.

Műsor:

Vasárnap d. u.: A sárga csikó
Vasárnap este: A bőregér

Budapesti Színház

Este 1/8 órákor

Az éjjeli ügyvéd

Bolozatos operett 4 felvonásban.
Írták: Feld Mátyás. Zenéjét szerzője: Schmitt Walter.

Személyek:

Dr. Plóca Pál Kiss Miklós
Lujza, neje Boris Bianca
Ozv. Manlichernó Szathmáryné
Bernardi Sarkady A.
Bla, neje Arzó Henka
Csabogány Sári, Pally Róza
Róka, főpincér Székely K.
Mici, szobalány Jancsó Lenke
Juci, szakácsné Mérey Böske
Virágáros leány Hajnal Tusi
Vall, Várady Jolán
Ferenc, inasa Komoly B.
Mittreiser láncos Parányi
Sára Dellinó

Műsor:

Vasárnap d. u.: Az éjjeli ügyvéd
Vasárnap este: Az éjjeli ügyvéd

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Hazánkban működik 1867. év óta

Alapított 1848. évben

Igen kedvező feltételek mellett két életbiztosítást és a legnagyobb garantiát nyújtja, minthogy az angol állam felügyelete alatt áll és egyike a legjobban alapozott életbiztosító társaságoknak, mivel

díjtartalékai a biztosított tőkék 41-3 százalékára rugnak,

amit alig képes más társulat felmutatni. Uj táblázatai szerint **10.000 korona tőke után 30 éves egyén 25 évi tartamra kb. 6300 koronát fizet** összesen. — Felvilágosítást nyújtanak a képviselők, valamint

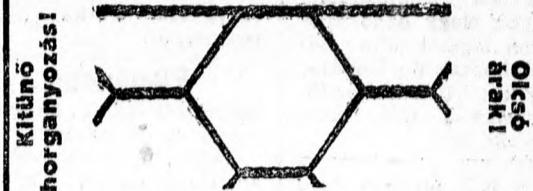
MAGYARORSZÁGI IGAZGATÓSÁG

BUDAPEST, V. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZÁM ALATTI SAJÁT PALOTÁBAN

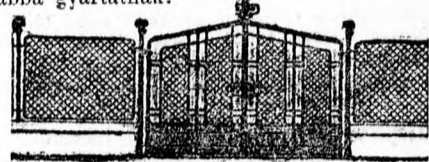
Hutter és Schrantz R.T.

szitaárny- és nemez-posztógyárak magyarországi telepe Budapest, X. Gyömrői-ut 80/36.

Ajánlja **kész állapotban**, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépsodronyfonatait

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) — Tűskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szegek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. Továbbá gyártanak:

Kerítésrácsok, kapuk és ajtók
a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig, előnyös árak mellett. Költségvetések és tervek díjtalanul

Jardin de Paris

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT 1. TELEFON 163-25

Augusztusi sláger-műsor!

RÓZSAHEGYI KÁLMÁN

a Nemzeti Színház tagja mint vendég

Karl Adler Niaki barátjával. Sajó Géza. — Lewis Douglas, a steptáncok királya. — Pally Rózi, Vidor Teriko Boris Blanka, Martha és Emmi Haase, Cary Lotte, Szüss Nelly, Várkonyi Margit, Rolly Bertá, RICHARD HÜTTER előadó művész. — Hacker and Davis, Just and Gabrielle, The 3 Nill Tobers, Sisters Wentworth, Marry Farrel — Lee, 53 elsőrangú rekord műsori képezo tánc és zenek attrakciók.

Kezdeté 9 órákor

ROYAL-ORFÉUM

Telefon 119-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

A Royal-Orfeum rendkívül kedvezményes bérletjegyei, amelyeket az igazgatóság

egyleteknek, testületeknek, cégek és vállalatok tisztikárának és alkalmazottainak s szakszervezeteknek engedélyez

már csak néhány napig valthatók a Royal-Orfeum irodájában (VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában,

The Champion

kerékpárokat dupla barangesapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden ártelepítés nélkül, szigorúan az eredeti gyári árakon havi 10 és 15 koronás részletekkel adtuk és

kerékpár-alkatrészeket

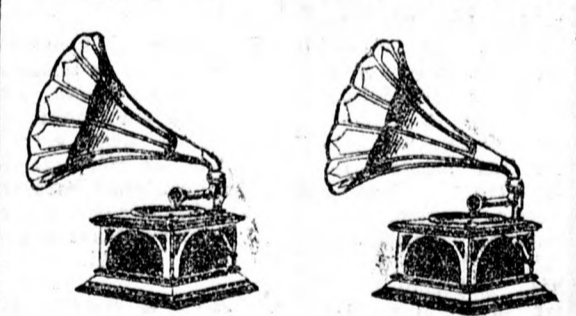
az egész világon létező összes gummit, csongókat, lámpákat, pedálokat, láncokat, konzisztokat és eszékéket óriási forgalmunk következtében **nagybani eredeti gyári árban szállítunk** vidékre is bárhol

LÁNG JAKAB és FIA kerékpár- és alkatrész nagykereskedők Budapest, VIII., József-körút 11. szám.

Fióküzletek: VI., Andrássy-ut 55. Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. Diszárjegyzék 1300 képpel ingyen és bérmentve.

Minthogy a **Helikal Premier** kerékpárokkal az utolsó két évben majd nap-nap után rendkívül sok kellemetlenségünk voltak, kénytelenek voltunk a kerékpárok forgalombahozatálát beszüntetni. Divatos Premier Special kerékpárok darabja 90 korona. Helikal Premier kerékpárok 120 korona.

Megoldva a kérdés!

Bármely beszélőgépen Pathéfon-lemez játszható, mely tudvalevőleg a legjobb lemez, nem kopik, nem kell tü.

10 koronáért oly hangdoboz, mely minden gépen alkalmazható és azzal Pathéfon-lemez játszható.

Ujdonság: Beszélőgép, 2 hangdoboz. — 1 Pathé hangdoboz 10 drb kétoldalu lemezzel **70 korona**

kizárólag **REMÉNYI MIHÁLY** elsőrangú hangszertelepe Budapest, Király-u. 58.

Kérjen árjegyzék és lemezjegyzéket.

Nagy tölcseres grammophon 10 drb lemezzel 40 korona.

Császárfürdő

BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízi radioaktív gyógyforrások; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használtak az összes reumatikus és ideg-bántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belélegzési kura. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Kerény Arnold

SZÁLLÍTÓ
Budapest, VII., Dohány-utca 37
TELEFON 59-16
Elvállal mindennemű elvámolásokat, szállításokat valamint podgyászúvarozást

GUMMI

halhólyag

valódi francia és angol gyártmány tucatanként 2.-, 4.-, 6.-, 8.-, 10.-, 12.-, 14.- K. — 3 tucatnál 20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 drb különféle finom óvszer 4 K.

Nakira
Örv véde, valódi indiai paragummi, férfi-különlegesség tucatja 12.- K. 3 tucatnál 20% engedmény.

Uterus-spray
női különlegesség 14.- K.
Pess. Ocinsiv, orvosi rendeltetűre 5-10 koronáig.
Bideet vasállványon 10.- K. — Irrigator 3 kor. és feljebb. Részletes ábrák árjegyzékkel ingyen, bérmentve és titoktartással küld a Magyar Orvosi Műszertár Budapest, VII., Rákóczi-ut 33. a Rókus-kórházzal szemben.

ÚJRENDSZERŰ BUTOR-HITEL

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk. Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben. Balázs és társa butorraktára. Budapest, VI., Váci-Körút 43. (Saját ház).

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, csupán a tartozás után **6%** kamat fizetendő.

A kamat 1/4 évenként mindig csak a hátralékos esőkkenő tartozás után fizetendő.

Törlesztés:
minden 100.- kor. után havi 3.- kor. vagy minden 100.- kor. után . . . 1/4 évi 9 kor.

E hirdetés rovataban minden szó egyszeri beiktatása különleges pótló betűkből négy fillérrel, kom-pakt betűkből szedve hat fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovataban minden szó egyszeri beiktatása különleges pótló betűkből négy fillérrel, kom-pakt betűkből szedve hat fillérrel fizetendő

Házasságokat

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36. I. emelet 3. Cégneküli levelezés.

62 éves

3600 korona évi jövedelemmel rendelkező nyugdíjas özvegy, gyermektelen, öreg ur házasság czéljából egy magához való hason állású és évi jövedelemmel rendelkező idősleány, vagy özvegy hölgyet keres. Leveleket "Feleség" címen kér e lap kiadóhivatába.

Könyveket

egyes jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyancsak használt tankönyveket magas áron vásárol Lukács Gyula antikváriuma Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 15.

Örökre

artója tyukszemnek, minden borbajnak, fagyásnak, viselkedésnek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 korona. Relhánánál Nagykáta, Pestmegye.

Parlamentfi

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktananyagok. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag) Hegedűs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtevesztés céljából utánozzák. Telefon 35-68.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József kon-rervgyára Felka (Szepesmegye.)

Elegánsan

butorozott külön bejárati utcai szoba villanyvilágítással, fürdőszobával augusztus elsejére kiadó a Palatinus-házban. Közelebb Horn Ede, Dávid-utca 3., I. em. 8.

Feltűnően

fehértó, üdítő, szeplőt mulasztó, ránctól óvó rózsárcenődes 90 fillér és 150 gramm lilomtej és hozzá tartozó Eau Ideal 150 gr. 2 korona, mosdó 1 korona, postadíj 55 fillér; ezek együttes használatával felülmulthatatlan hatásuk. Relháné, Nagykáta, Pestm.

Gyorsírás

és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanolyamai lényegesen megnagyobbított modern hygienikus új helyiségeinkben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Leg-alaposabb kiképzés gépírás, magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger- Markovits-rend-szer. Beiratkozás nap-onként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendégeinket díjtalanul állásba juttatjuk. Glogowski és társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Zálogszedőulák

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

„Stenografia”

A „Stenográfia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépíróiskola megnagyobbított összes helyiségei kizárólag Rákóczi-ut 20. alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új cím Rákóczi-ut 20. jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírási, gépírás, helyesírás és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. Ingyenes gépírásoktatás. A tanórák a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. Előkészítő tanfolyamok a gyorsírás-tanítói és tanítónői vizsgára, mely vizsga a minisztériumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírás és gépírás egy hónap alatt megtanulható. Ingyenes és biztos állásközvetítés. Írásmunkák készítése és sokszorosítás. Beiratások egész nap, kizárólag Rákóczi-ut 20. (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101-25.

Egy teljesen

új grenadin-ruha, alig használt, molett nő részére olcsón eladó. Megtekinthető, VII. Hernád-utca 33. I. em. 8. a délelőtti órákban.

Csinosan butorozott udvari szoba villanyvilágítással, fürdőszoba, ugyancsak lifthasználattal, azonnal kiadó. Rákóczi-ut 59. V. em. 4 ajtó.

OLÁH GÁBOR:
Korunk hőse

Verses regény.
Ára 3 korona.
Kiadja a
Franklin-Társulat.
Kapható: Lampel R.
könyvkereskedésében
(Wodianer F. és Fiai r.-t.)
Budapest, VII., Andrássy-ut 21.
és minden könyvkereskedésben.

MAKAY BÉLA

új könyve:

A lóp virága

és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is keré-
kit ki.

Ára 4 korona.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság-nál, Budapest, Andrássy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

American Shoe Company Limited
Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi

amerikai cipő-
különlegességek
kizárólagos előrusítása.

Nyári ujdonságok!

BUDAPEST

IV. Kigyó-tér 1. (Királyi bérpalota)
V. Dorottya-utca 5-7.
VII. Erzsébet-körut 42.

DEBRECZEN

Piac-utca 44.

ZAGREB

Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

EVŐESZKÖZÖK

ezüsből és alpacca ezüsből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körut 5. szám, I. emelet.

VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Mendelovits Adolf

asztalos-mester

TELEFON
JÓZSEF
949

Czímre
vigyázn!
tessék!!

Román-stíliú ebédlő, leg-
jobb kivitelű hálószoba
és uriszoba olcsó ár-
ban eladó. — Ugyanott
konyha és előszoba butor

Budapest VIII. 25.
Népszínház-u. 25.